

Stormskador och fornminnen

Delmoment 2: Antikvariska kontroller i form av fältrådgivning inför skogliga åtgärder i Jämtlands län efter stormarna Hilde och Ivar hösten 2013.

Länsstyrelsen
Jämtlands län

Omslagsbilder

1-2 Stormskador stenåldersboplatz vid Äspnäs, Raä Raä Ström 168:1:1, Strömsunds kommun

Foton Inger Sandström Skogsstyrelsen Norra Jämtlands distrikt

3. Ödesbölet Böke Raä Sunne 99:1 Östersunds kommun. Foto Olle Hörfors

4. Knäckt träd på fornborgen Raä Frösö 81:1. Österunds kommun. Foto Olle Hörfors.

Utgiven av

Länsstyrelsen i Jämtlands län

November 2015

Beställningsadress

Länsstyrelsen i Jämtlands län

831 86 Östersund

Telefon 010-225 30 00

Ansvarig

Olle Hörfors

Text

Olle Hörfors, Länsstyrelsen i Jämtlands län, Inger Sandström och Terese

Olofsson, Skogsstyrelsen Jämtland.

Tryck

Länsstyrelsen i Jämtlands län, 2015

Löpnummer

2015:27 (Digital version)

Diarienummer

431-356-2014

Publikationen kan laddas ned från Länsstyrelsens hemsida.

www.lansstyrelsen.se/jamtland

Innehållsförteckning

Inledning	4
1 Syfte och uppdrag	8
1.2 Mål	8
2 Metod och genomförande	9
Förarbetet	9
Fältarbete	9
Efterarbete	10
3 Besökta objekt	11
4 Resultat	12
4.1 Tabell och statistik	12
4.2 Besökta Raä nummer	12
4.3 Berörda lämningstyper	14
5 Sammanfattning	14
6 Källor	15
7 Utförda åtgärder	16
Backsvedjan 1:3, Strömsunds kommun	16
Balsta 1:3, Östersunds kommun	18
Salsån 1:14, Bergs kommun	21
Östervigge 2:5	24
Lundsjön 1:1, Krokoms kommun	26
Västervigge 1:7, Bergs kommun	28
Nor 2:25, Bräcke kommun	32
Alsen 61:1, Ödesböle, Krokoms kommun	34
Alsen 61:1, Ödesböle, Krokoms kommun	35
Döviken 1:78, Bräcke kommun	38
Revsund 36:1, Ödesböle, Bräcke kommun	42
Gisselås 1:24 och 1:25, Strömsunds kommun	44
Mälgåsen 7:1 och Gröttingslandet 1:5, Bräcke kommun	46
Äspnäs 2:6, Strömsunds kommun	48
Gransjölandet 1:30, Bräcke kommun	52
Vattviken 2:50, Bergs kommun	54
Gimdalen 3:10, Bräcke kommun	56
Andersöns naturreservat, Östersunds kommun	58
Mjälleborgen Raä Frösö 81:1, Östersunds kommun	62
Sörviken 2:3, Bräcke kommun	64
Upprättad registrering i Skog och Historieregistret:	67

Inledning

Under senhösten 2013 drabbades Jämtland och grannlänerna Västernorrland och Västerbotten av stormarna Hilde natten mellan den 16 och 17 november och Ivar den 12 december.

I Norrlandsläna har Skogsstyrelsen beräknat att cirka 12 miljoner m³ skog fällt av stormarna. De värsta stormskadorna efter stormen Hilde uppstod i den del av länet som ligger norr om Östersund, huvudsakligen i Strömsunds kommun.

Skadorna efter stormen Ivar skedde längs ett brett stråk utefter väg E14:s sträckning från Åre kommun i väster till Bräcke kommun i sydöstra delen av Jämtlands län. Berörda kommuner är Åre, Krokom, Östersund, Berg, Bräcke och Härjedalen samt i viss mån Ragunda. Värst drabbat är ett större område i Bräcke kommun och ett område kring södra Storsjön i Bergs kommun.

Stormarna blåste ned en stor mängd träd. De orsakade dels att träd knäcktes och dels att träd blåses omkull och drog med sig sitt rotsystem. Dessa rotvältor kan orsaka skador på fornlämningar om de ligger i fornlämningens direkta närhet eller på lämningen. Skadorna som kan uppkomma är uppslitna kulturlager och konstruktioner eller störda strukturer särskilt på de många ödesbölen som drabbats.

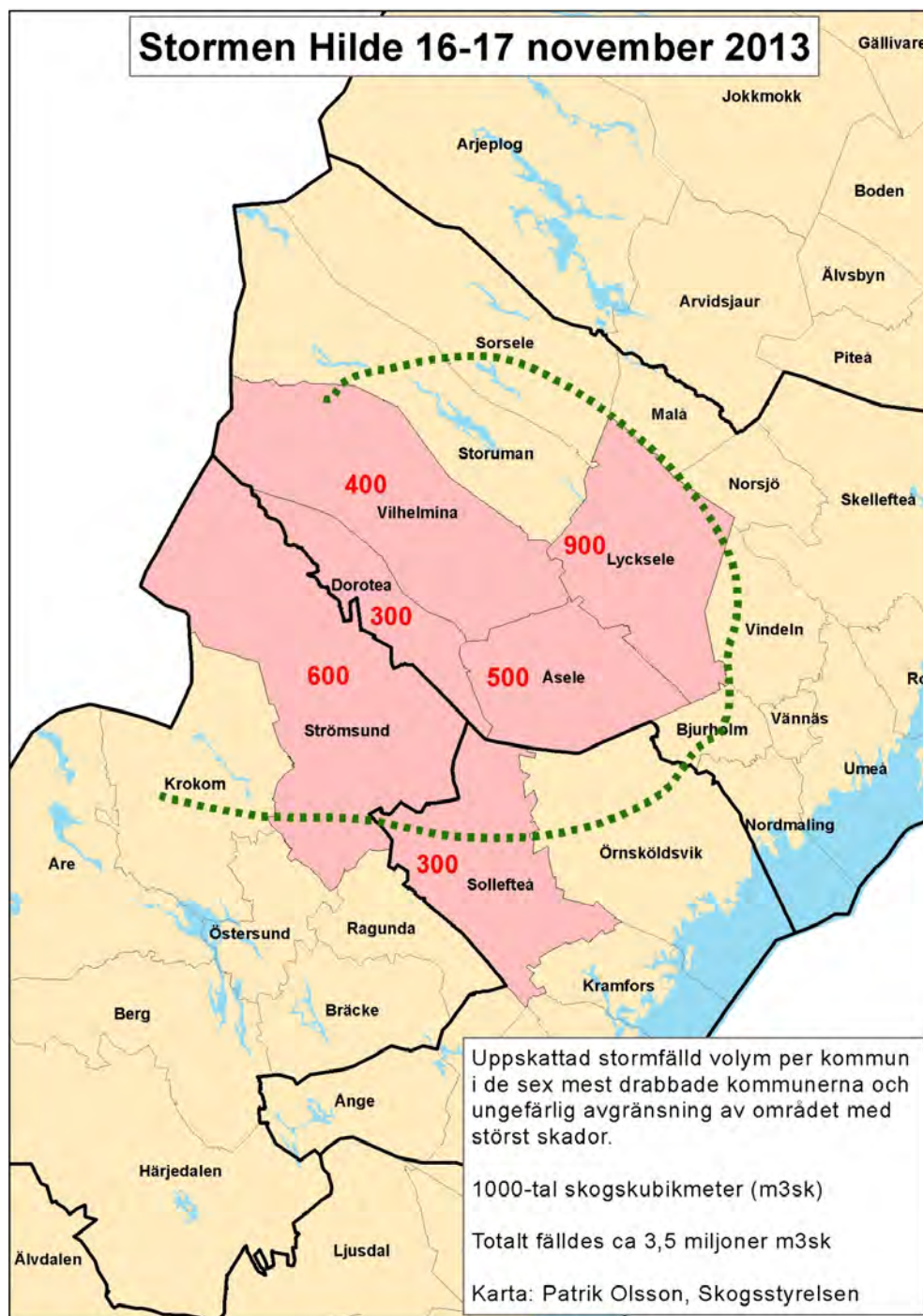

Erfarenheterna från de stora stormarna Gudrun och Sven som drabbade Smålandslänen och Östergötland 2005-2006 visade att upparbetningen av den stormfällda skogen efter stormarna orsakade värre skador på fornlämningarna än vad själva stormen gjorde (se exempelvis Backman/Svarvar 2007). Detta genom att körspår uppkommit, att virke lagrats på ett felaktigt sätt, eller att fornlämningen markberetts i efterhand med mera.

Arbetet med att följa upp hur fornlämningarna i länet påverkats av stormarna har därför delats upp i tre delar varav detta är den andra.

1. Skadeinventering av vårdade och/eller tidigare vårdade fornlämningar belägna i stormkorridoren. Detta arbete skedde huvudsakligen före att upparbetning av stormskadade träd kommit igång.
2. Antikvarisk kontroll i samband med upparbetning av stormfälld skog. Denna genomförs som rådgivning på plats i samband med avverkningsplaneringen.
3. Fältinventering av eventuella skador i samband med avverkning av stormfälld skog som skedde efter att upparbetningen var utförd.

För samtliga moment kommer separata rapporter att framställas.

Stormen Hildes utbredning. Karta från Skogsstyrelsen.

Stormen Ivars utbredning. Karta från Skogsstyrelsen.

1 Syfte och uppdrag

Direkt efter stormarna stod det klart att ungefär två normala årsavverkningar fallit för stormen. En stor andel av detta hade skett inom områden som redan tidigare var drabbat av stormen Dagmar och till följd av denna fått stora angrepp av granbarkborre. För att begränsa förnyade angrepp av granbarkborre krävde skogsstyrelsen att den stormfällda skogen skulle föras ut före den 15 juli 2014. Man skulle därvid prioritera granbestånden och avvakta med tallen. Skogsbruket skulle därmed föra ut två årsavverkningar inom ett halvår.

Länsstyrelsens första prioritet var därför att underlätta för skogsbruket genom att förorda dispens från 6-veckorsregeln för all avverkning som kunde göras på frusen mark. När detta inte längre var möjligt vid påsktid 2014 krävdes istället antikvariska kontroller i form av fältrådgivning. Denna utfördes av Skogsstyrelsens arkeologer Inger Sandström och Terese Olofsson på uppdrag av Länsstyrelsen. En mindre del av fältrådgivningen genomfördes också av länsstyrelsens arkeolog Olle Hörfors.

Syftet i del 2 har varit att på plats samråda med skogsbolagens planerare och övrig personal om hur avverkning och uttag av stormfälld skog skulle kunna ske utan att skador på fornlämningar skulle uppkomma.

1.2 Mål

Länsstyrelsen i Jämtlands läns mål har varit att helt undvika eller åtminstone kraftigt minska de utökade skador på fornlämningar som uppröjningen av den stormskadade skogen skulle kunna leda till i förhållande till de skador som stormarna redan orsakat.

Arbetet är inte färdigt då nya stormskadeärenden fortfarande ett år efter stormarna ännu inkommer.

2 Metod och genomförande

Rutinen för avverkningsärenden som berör fornlämningar i Jämtlands län är normalt att Skogsstyrelsens handläggare skickar ett missiv till Länsstyrelsen som talar om att avverkningen berör fornlämning.

Det förslag till arbetsmetod som togs fram i samråd med Länsstyrelsen den 11 mars 2014 innebar att Länsstyrelsen skulle fattat beslut om antikvarisk kontroll efter att ha erhållit missivet och att Skogsstyrelsens arkeologer därefter skulle ha fältrådgivning. Efter muntlig överenskommelse mellan Länsstyrelsen och Skogsstyrelsen gjordes dock några rådgivningar utan beslut, för att skynda på processen. Rådgivningarna gjordes före upparbetningen av det stormfällda virket, under perioden april-augusti 2014. Detta efter yttrande från Länsstyrelsen om att avverkning som ej kan ske på tjälad mark bör föregås av en rådgivning i fält. Totalt hanterades 16 ärenden av Skogsstyrelsen, varav 14 stycken var fältrådgivningar. Ytterligare fyra ärenden hanterades av Länsstyrelsen på samma sätt. Arbetet skedde sedan i tre steg, för-, fält- och efterarbete.

Förarbetet

- » Kontakt togs med ombudet eller ombudet kontaktade Skogsstyrelsen för att bestämma tid för rådgivning. Krav ställdes på att maskinförare ur aktuell maskinförargrupp också skulle delta.
- » Arbetsmaterial i form av kartor och shaper över fornlämningar och avverkningsanmälningar och beskrivningar ur FMIS togs fram.

Fältarbete

- » Arkeologen avgränsade lämningen.
- » Arkeologen beskrev och fotade skadorna av stormen på lämningen, samt eventuellt andra skador som fanns före stormen.
- » Tillsammans med ombud och maskinförare bandades ytstora lämningars yttergräns samt ingående lämningar.
- » Ingående lämningar samt eventuellt nyfynd koordinatsattes, i de flesta fallen, av ombudet.

Ställdes krav på att

- » Kulturstubbar (1,3 meter höga) skulle lämnas, för att markera områdets yttergräns samt ingående lämningar.
- » Vindfällena skulle kapas och fällas tillbaka.
- » Avverkningsrester skulle avlägsnas i möjligaste mån.
- » Så lite körning som möjligt skulle ske i området.

Informeras om att

- » Markberedning och plantering ej är tillåten inom fornlämningsområden.

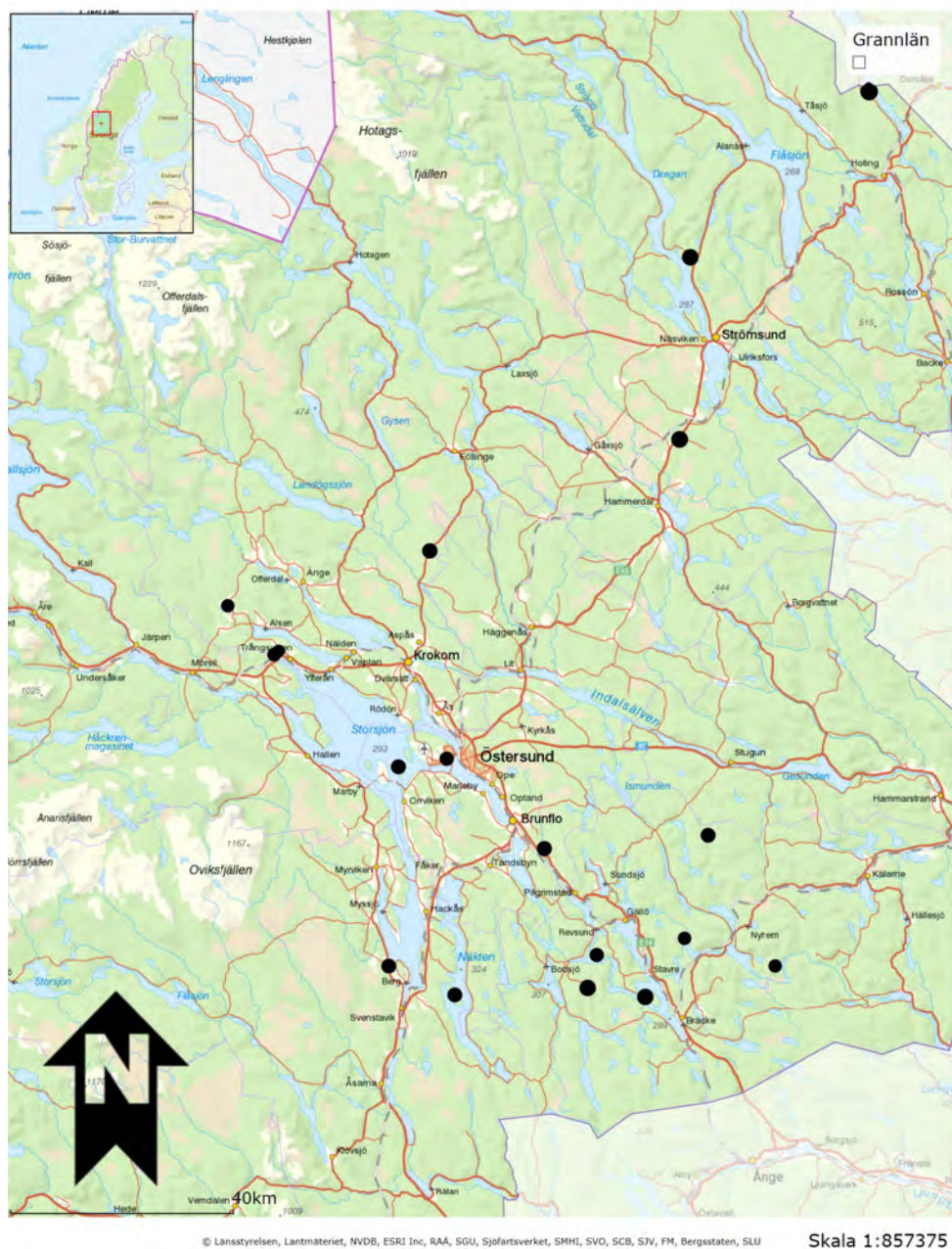
Efterarbete

Rådgivningskvitto skickades till markägare, ombud och länsstyrelse. Detta innehöll en beskrivning av skador orsakade av stormen, tidigare skador av skogsbruket samt överenskommen hänsyn vid upparbetning av det stormfällda virket. Foton på skador bifogades i aktuella fall.

Enligt det förslag som togs fram till arbetsmetod skulle Skogsstyrelsen koordinatsätta ingående lämningar, nyfynd och planerade skotarvägar. Detta skulle sedan skickas till ombudet. Detta ansågs i den rådande situationen vara ohanterligt och skulle skapa tidskrävande efterarbete. Ansvaret för detta lämnades därför, efter muntlig överenskommelse med Länsstyrelsen, över till ombudet för aktuell avverkning.

3 Besökta objekt

Platser där fältrådgivning skett

Karta över fältbesökta platser. © Lantmäteriverket 2008. Ur Gsd 106-2007/188

4 Resultat

4.1 Tabell och statistik

Kommun	Antal besökta platser
Berg	4
Bräcke	7
Krokom	3
Strömsund	3
Åre	0
Östersund	3
Summa	20

4.2 Besökta Raä nummer

Tabell del 1

Löp Nr	Ärende Skogsstyrelsen	Ärende Länsstyrelsen	Anmälare	Fornlämning
1	A22966-204	431-4032-2014	SCA	Tåsjö 91:1
2	R847.2014	431-3213-2014	Skogssällskapet	Lockne 70:1
3	A18009-2014	431-2873-2014	Norrskog	Hackås 30:1
4	A24109-2014	431-3510-2014	Norrskog	Berg 30:1 och 232
5	A16753-2014	431-2236-2014	Gällöskog	Aspås 210:1
6	A24688-2014	431-3704-2014	Fria Skog	Berg 10:1 och 9:1
7	A41518-2014	431-4306-2014	Rödins trä	Revsund 1:1, 152:1
8	A6303-2014	431-1773-2014	Rödins trä	Alsen 61:1
9	A23725-2014	431-4847-2014	Mera skog	Alsen 61:1
10	A31725-2014	431-4509-2014	Callans trä	Revsund 211:1
11	A26963-2014	431-4459-2014	Gällöskog	Revsund 36:1
12	A22473-2014	431-3802-2014	Gällöskog	Hammerdal 253:1
13	Anmälan saknas	431-6154-2014	Norrskog	Revsund 32:1
14	Anmälan saknas	431-6140-2014	SCA	Ström 168:1
15	A30611-2014	431-4741-2014	SCA	Sundsjö 203:1
16	Direkt till Länsstyrelsen	431-7642-2014	Sveaskog	Berg 148
17	Direkt till Länsstyrelsen	431-5495-2014	SCA	Nyhem 69:1 + oreg lämning
18	Remiss Naturvården Lst	431-3400-2014	Markägare	Sunne 5:1-5, 91:1 mfl
29	Direkt till Länsstyrelsen	431-3033-2014	Östersunds kommun	Frösö 81:1, 121:1
20	Anmälan saknas	431-8468-2014	Norrskog	SoH 1073989

Tabell del 2

Löp Nr	Fastighet, kommun	Lämningsstyp	Utf*	Åtgärd
1	Backsvedjan 1:3, Strömsund	Boplats	IS	Fältrådgivning avgränsning
2	Balsta 1:3, Östersund	Fossil åker, ödesböle	TO	Fältrådgivning avgränsning. Planering väg
3	Salsån 1:14, Berg	Grav, sentida	TO	Fältrådgivning bandning
4	Östervigge 2:5, Berg	Blästplats, övrig	TO	Fältrådgivning lokalisering, bandning
5	Lundsjön 1:1, Krokomb	Fossil åker, ödesböle	TO	Fältrådgivning bandning
6	Västervigge 1:7, Berg	Blästplats, fossil åker	TO	Fältrådgivning lokalisering bandning
7	Nor 2:25, Bräcke	Fångstgropssystem, boplats	TO	Fältrådgivning planering väg
8	Rönningsberg 2:14, Krokomb	Fossil åker, ödesböle	TO	Fältrådgivning bandning
9	Rönningsberg 3:4, Krokomb	Fossil åker, ödesböle	TO	Fältrådgivning bandning
10	Dövikén 1:78, Bräcke	Fäbodlämning	TO	Fältrådgivning bandning
11	Ösjö 3:1, Bräcke	Fossil åker, ödesböle	TO	Fältrådgivning bandning
12	Gisselås 1:24 och 1:25, Strömsund	Fångstgropssystem	TO	Fältrådgivning
13	Mälgåsen 7:1, Gröttingslandet 1:5, Bräcke	Fångstgropssystem	TO	Fältrådgivning bandning
14	Äspnäs 2:6, Strömsund	Boplats	IS	Fältrådgivning, Skadedokumentation
15	Gransjölandet 1:30, Bräcke	Fäbodlämning	IS	Fältrådgivning omregistrering
16	Vattvikén 2:50, Berg	Blästplats	BO	Fältrådgivning bandning
17	Gimdalen 3:10, Bräcke	Fäbodlämning, oregistrerad fossil åker	OH	Fältrådgivning bandning
18	Andersön 1:9, 1:10, Östersund	Gravar, ödesböle, fångstgropar	OH	Fältrådgivning
19	Frösön 3:1, Östersund	Fornborg, grav?, avrättningsplats	OH	Fältrådgivning
20	Sörvikén 2:3, Bräcke	Fäbod	TO	Fältrådgivning

* Utförare

IS, Inger Sandström, Skogsstyrelsen

TO, Terese Olofsson, Skogsstyrelsen

BO, Björn Oskarsson, Länsstyrelsen

OH, Olle Hörfors, Länsstyrelsen

4.3 Berörda lämningstyper

Lämningstyper:	Ödesböle	Blästplats	Boplats	Grav	Fäbod	Fångstgrop, enstaka	Fångst-grops-system	Forn-borg
Bergs kn	1	3		1	-	-	-	-
Bräcke kn	2		1	-	4	-	2	-
Krokoms kn	2			-	-	-	-	-
Strömsunds kn		-	2	-			1	-
Åre kommun		-	-	-	-	-		-
Östersunds kn	2	-		2	-	2	-	1
S:a	7	3	3	3	4	2	2	1
Totalt antal lämningar 25								

Uppföljning av utfallet av de utförda fältrådgivningarna kommer att ske och har skett i del tre av detta projekt.

5 Sammanfattning

Länsstyrelsen gav våren 2014 i uppdrag åt Skogsstyrelsens arkeologer att utöva fältrådgivning på de lokaler där uttag av stormfälld skog var planerad att ske och där uttaget inte längre kunde göras på tjälad mark. Våren 2014 försvann tjälen ungefär vid påsktid, med stora lokala variationer.

Totalt utförde Skogsstyrelsen sådan fältrådgivning på 14 olika lokaler medan Länsstyrelsen utfört samma arbete på ytterligare fyra lokaler. Sammantaget har 25 fornlämningar berörts eftersom några lokaler innehållit mer än en lämning.

Vid fältbesöken har fornlämningarna markerats med band. Skyddsområden uppmätts och anpassats till de lokala förutsättningarna. Rådgivning för hur och var utförelsen ska kunna ske utan att fornlämningar skadats har resonerats fram. Vikt har också lagts på att dokumentera och beskriva vilka skador på fornlämningen ifråga som tidigare skogsbruk och/eller stormen redan åstadkommit. Detta bland annat i syfte att underlätta för framtida uppföljningsarbete

6 Källor

Backman M och Svarvar K. 2005. *Stormskadeinventering av forn- och kulturlämningar i Östergötlands län 2005*. Rapport 2005:18. Länsstyrelsen i Östergötland.

Backman M och Svarvar K. 2006. *Stormskadeinventering av forn- och kulturlämningar i Östergötlands län 2005*. Rapport 2007:7. Länsstyrelsen i Östergötland.

Edvinger K 2006. *Skadeinventeringar i Kronobergs län 2005*. Meddelande 2006:17. Länsstyrelsen i Kronobergs län.

Fendin T och Räf E 2011. *Titthål i stormskadade gravar. Arkeologisk efterundersökning, dokumentation och återställande*. Raä 140, 21a och 28. Adlerskog 1:4, Klevstad 5:1 och Norrby 1:1. Örtomta, Västra Eneby och Ljungs socknar. Kinda och Linköpings kommuner. Östergötland. Östergötlands museum, Avdelningen för arkeologi. Rapport 2011:3.

Hägerman BM och Loeffler D. 2012 *Dokumentation av stormskadade forn- och kulturlämningar. 31 socknar och 7 kommuner i Västernorrlands län*. Rapport från Murberget 2012:23.

Hörfors O 2011. Fyrby. *Dokumentation av markskador på gravfält*. Skadedokumentation och arkeologisk efterundersökning. Raä 123 Stenby-Fyrby 4:2. Östra Stenby socken. Norrköpings kommun. Östergötland. Östergötlands museum, Avdelningen för arkeologi. Rapport 2011:35.

Reuter Dahl M 2007A. *I rotvältors land.....-resultat av skadeinventering 2005 och 2006*. Meddelande 2007:03. Länsstyrelsen i Kronobergs län.

Reuter Dahl M 2007B. *Arkeologiska insatser i Kronobergs län efter stormen Gudrun*. Återställning, dokumentation och besiktning. Meddelande 2007:32. Länsstyrelsen i Kronobergs län.

Svarvar K 2008. *Stormskadeinventering*. Kompletterande skadeinventering av fasta fornlämningar efter stormarna Gudrun och Per. Linköpings, Mjölby, Motala, Norrköpings, Söderköpings, Vadstena och Åtvidabergs kommuner. Östergötlands län. Rapport Östergötlands länsmuseum 2008:73.

Digitala källor:

Riksantikvarieämbetets fornminnesregister. www.fmis.raa.se

Skogsstyrelsens register Skogens pärlor. www.minasidor.skogsstyrelsen.se/skogensparlor/

Lantmäteriverkets historiska kartor. www.lantmateriet.se

7 Utförda åtgärder

Backsvedjan 1:3, Strömsunds kommun

**Rådgivning om upparbetning av stormfälld skog Backsvedjan 1:3
Strömsunds kommun.**

Tid: 2014-06-02
Plats: Backsvedjan 1:3
Deltagare: Peter Karlsson, SCA
Markus Sparby, Skördarförare
Susanne Wiik, Skogsstyrelsen
Inger Sandström, Skogsstyrelsen
Ansvarig: Inger Sandström
Avverkn nr: A22966-2014
Diarienummer: 431-4032-2014

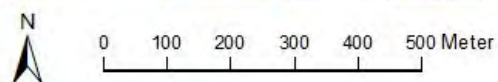
Rådgivningen i fält, 2014-06-02, utfördes av undertecknad på uppdrag av Länsstyrelsen (diarienummer 431-4032-2014). Inom det avverkningsanmälda området med stormfälld skog finns en registrerad fornlämning, Tåsjö 91:1, stenåldersboplatz (se bifogad karta). Enligt avverkningsanmälan berörs boplatsens nordligaste del av de planerade arbetena.

Vid rådgivningen konstaterades att det inte fanns några stormfällda träd, i behov av upparbetning, inom den aktuella delen av boplatsen. En cirka 30 meter bred skyddszon mot stranden hade avgränsats och markerats med snitslar. Enligt Peter Karlström lämnas skyddszonen orörd. För att se om hänsynsområdet behövde utvidgas ytterligare, kontrollerades rotvältor och grävdes provgropar i området utanför skyddszonen. Inget boplatsmaterial påträffades och ytterligare åtgärder bedömdes därför inte nödvändiga.

Bilaga

Utskriftsdatum: 2014-06-11

Kartans mittpunktskoordinat:
 SWE REF99TM (N, E) 7125458, 555899
 WGS84 (Lat, Lon) 64.25071, 16.15323

Kartprojektion: SWE REF99-TM
 Bakgrundskartan ur allmänt kartmaterial
 © Lantmäteriet 109/2037.

TECKENFÖRKLARING

- FMIS punkt
- FMIS linje
- ▣ FMIS yta

Balsta 1:3, Östersunds kommun

Rådgivning om upparbetning av stormfällt virke i anslutning till fornlämning. Balsta 1:3, Östersunds kommun.

Tid: 2014-04-07
 Plats: Balsta 1:3
 Deltagare: Erik Svensson, Skogssällskapet
 Terese Olofsson, Skogsstyrelsen
 Ansvarig: Terese Olofsson
 Avverkn nr: R874-2014
 Diarienummer: 431-3213-2014

Vid rådgivningen i fält, den 7 april 2014 deltog Erik Svensson, på uppdrag av Skogssällskapet, samt Terese Olofsson från Skogsstyrelsen. Upparbetningen av stormfälld skog berör Lockne 70:1, fossil åker, vilket troligen är resterna av ödesbölet Balsta, vilket klassas som fornlämning. Inom ödesbölet finns enligt fornlämningsinventeringen ett 40-tal odlingsrösen och två åkerterrasser. Området är också nyckelbiotop.

Den stormfällda skogen (cirka 30–40 vindfällen främst av gran) ligger huvudsakligen norr om fornlämningen, inom ett område med höga naturvärden. Ett par vindfällen av gran finns i fornlämningens norra del. Området är registrerat som nyckelbiotop med anledning av ett aspdominerat bestånd där såväl äldre aspar som lunglav och stiftgellav påträffats.

Vid rådgivningen diskuterades alternativet att forsla ut virket i riktning från fornlämningen. Ombudet önskade dock slippa ta ut virket mellan stugtomter och över åkermark med risk för stora markskador. Området väster om fornlämningen är också blötare.

Alternativet till föregående är att istället anlägga en basväg omedelbart öster om fornlämningen, intill en brant. Fornlämningen avgränsades i öster och denna sträcka bandades med fornlämningsband. Om basvägen dras här innebär det att en större gran samt en del mindre träd måste tas bort för att körning ska vara möjlig. Inga äldre aspar berörs.

Flera röjningsrösen och en terrasskant observerades i fornlämningens nordöstra del, varför det är av yttersta vikt att ingen körning sker inom området för fornlämningen. De granar som påträffades inom fornlämningen lämnas kvar, då risken är för stor att skador uppstår vid maskinellt arbete. De vindfällen som angränsar till ödesbölets nordöstra del dras ut mot norr. Arbetet ska ske på mark med bra bärighet. Arbetet planeras att utföras i juni.

Ett tredje alternativ som diskuterades var att söka undantag från 29 § skogsvårdslagen för att låta vindfällena ligga kvar inom nyckelbiotopen. Detta med tanke på den risk det innebär för körskador genom att anlägga en basväg omedelbart intill en fornlämning.

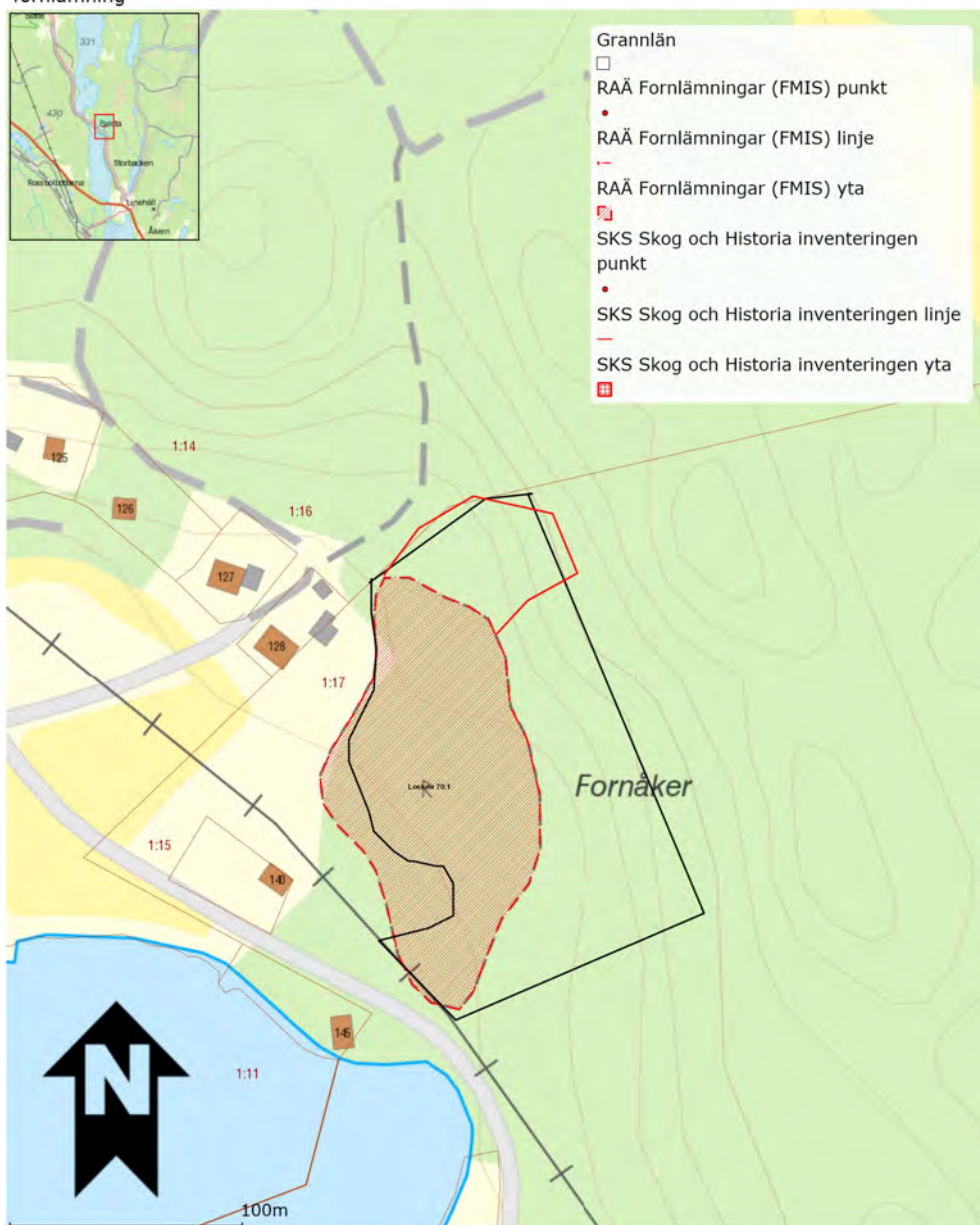
Fornlämningar är skyddade enligt kulturmiljölagen (KML). Arbetet ska bedrivas så det inte uppstår skador på lämningen som till exempel nedrisning, fäll och/eller körskador.

Fornlämningens begränsning markerad med blå/gula fornminnesband.

Rådgivning Balsta 1:3 Östersund

Svart ram, avverkningsanmälan. Röd skraffering, registrerad fornlämning. Röd ram oregistrerad del av fornlämning

© Länsstyrelsen, Lantmateriet, NVDB, ESRI Inc, RAÄ, SGU, Sjöfartsverket, SMHI, SVO, SCB, SJV, FM, Bergsstaten, SLU

Skala 1:2127

Salsån 1:14, Bergs kommun

Rådgivning angående avverkning och utförsel av stormfälld skog på och intill grav (Hackås 30:1) inom fastigheten Salsån 1:14, Bergs kommun.

Tid: 2014-05-15
 Plats: Salsån 1:14
 Deltagare: Jerker Bylander, Norrskog
 Terese Olofsson, Skogsstyrelsen
 Ansvarig: Terese Olofsson
 Avverkn nr: A18009-2014
 Diarienummer: 431-2873-2014

Vid fältrådgivningen den 15 maj 2014 deltog Jerker Bylander, förvaltare på egenskog, Norrskog och Terese Olofsson, Skogsstyrelsen. Vid rådgivningstillfället diskuterades hänsynen till den så kallade prästgraven (fornlämning) samt till en härd (Hackås 175) och ett minneskors (Hackås 181) med bedömningen Övrig kulturhistorisk lämning i anslutning till prästgraven. Enligt legenden ska den så kallade prästgraven ha tillkommit på 1600-talet. Den dåvarande prästen ska ha struntat i att hålla predikan och påträffades istället tjuvfiskande på annans mark. Man lät då stena eller slå ihjäl honom på platsen där han påträffades och begrava honom där han dött. Observera att det närliggande berget heter Mördarberget.

Området kring lämningarna var endast delvis drabbat av stormen och ingick inte i den anmälda ytan som inkommit till Skogsstyrelsen. Vid fältbesöket kunde dock konstateras att ett stormfällt träd hängde över prästgraven (se foton) samt att ett vindfälle låg omedelbart intill minneskorsen. Lämningarna bandades med fornlämningsband respektive kulturmiljöband för att uppmärksamma dem inför upparbetningen av det stormfällda virket i området.

Vid rådgivningstillfället konstaterades att det skulle bli svårt att kapa det träd som hängde över prästgraven utan att det skulle riskera att falla över och förstöra de träkors som står på graven. Om möjligt tas trädet bort, då det riskerar att förstöra graven den dag det faller. Detta ska ske med försiktighet!

Ingen körning får ske i omedelbar närhet av graven. Om möjligt tas även vindfället intill minneskorsen bort manuellt. Maskinförarna ska uppmärksammas på lämningarna innan virket plockas upp i området.

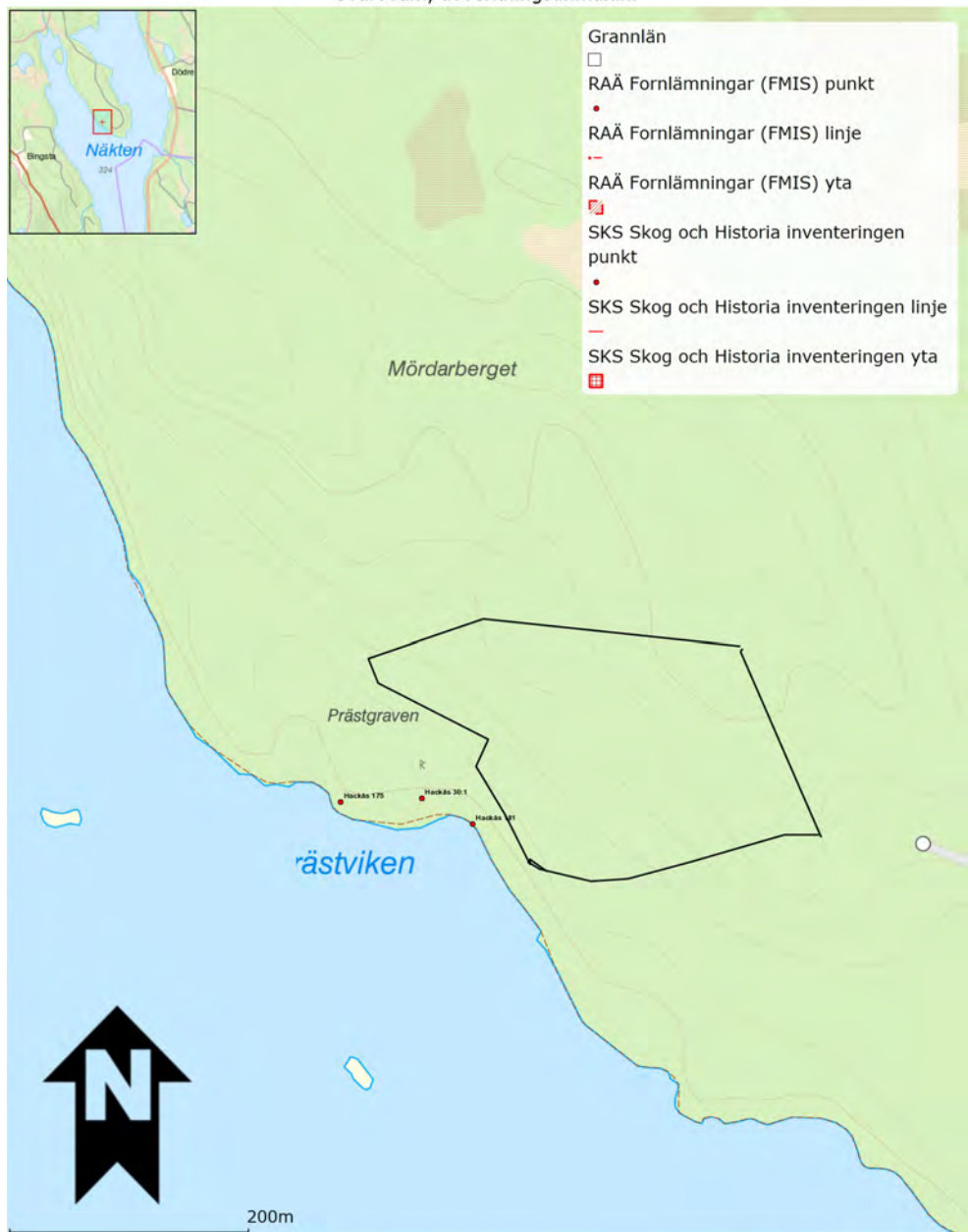

En bit in i skogen syns de kors och det stenröse som bildar Prästgraven. Observera det ännu ej helt fallna träd som hotar graven.

Rådgivning Salsån 1:14 Bergs kommun

Svart ram, avverkningsanmälan.

© Länsstyrelsen, Lantmäteriet, NVDB, ESRI Inc, RAA, SGU, Sjöfartsverket, SMHI, SVO, SCB, SJV, FM, Bergsstaten, SLU

Skala 1:4071

Östervigge 2:5

Rådgivning angående avverkning och utförsel av stormfälld skog på och intill järnframställningsplats (Berg 30:1 och 232) inom fastigheten Östervigge 2:5.

Tid: 2014-05-07
 Plats: Östervigge 2:5
 Deltagare: Mikael Eklund, Norrskog
 Jonas Amneteg, Norrskog
 Patrik Svensson, Norrskog
 Erik Engström, Skalets Skogstjänst
 Daniel Lindström, Skalets Skogstjänst
 Johan Magnusson, Skalets Skogstjänst
 Olof Samuelsson, markägarrepresentant
 Terese Olofsson, Skogsstyrelsen
 Mattias Asplund, praktikant Skogsstyrelsen
 Ansvarig: Terese Olofsson
 Avverkn nr: A24109-2014
 Diarienummer: 431-3510-2014

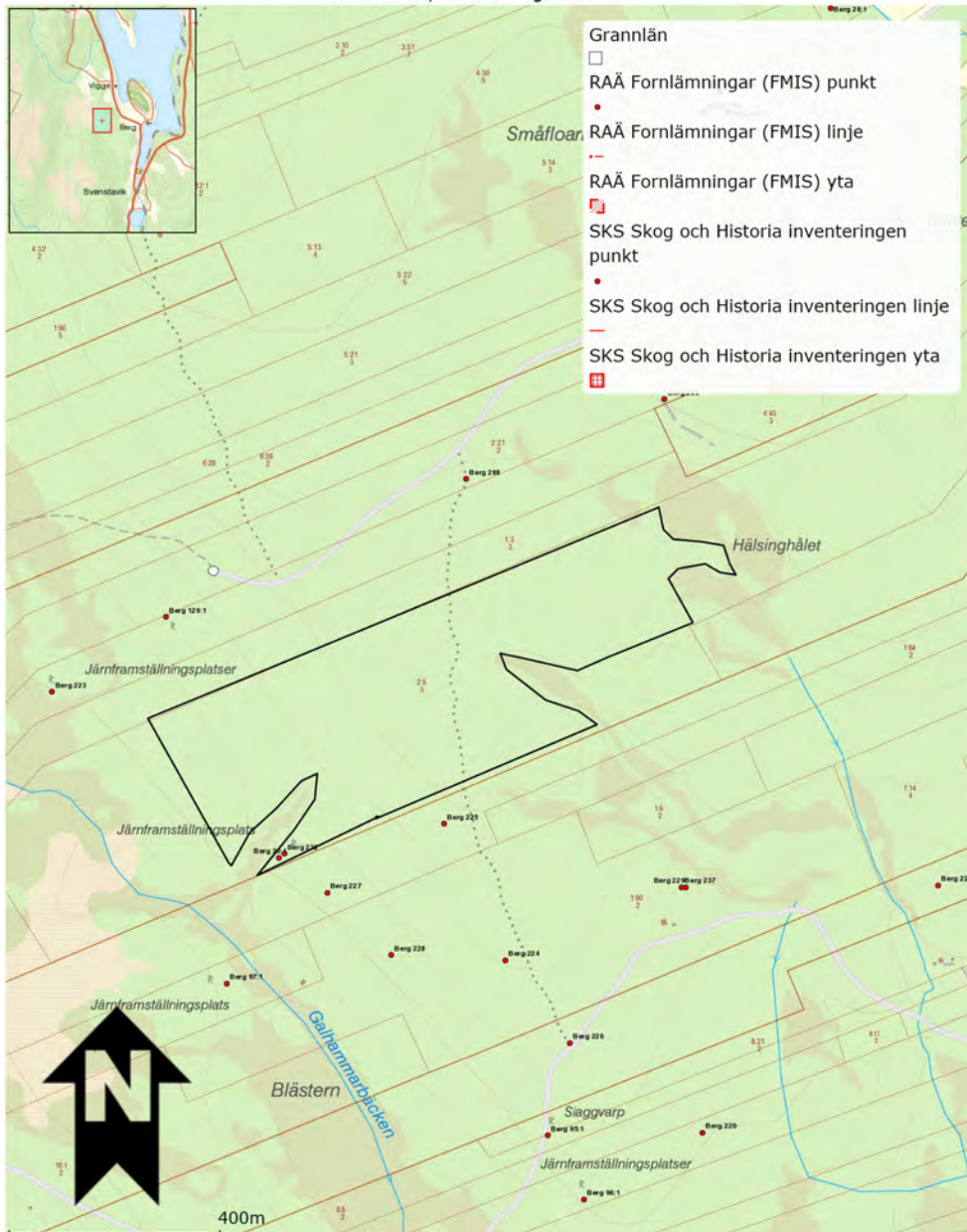
Vid besiktningen låg några centimeter nysnö. Blästerugnen och slaggvarpet (Berg 30:1) lokaliserades i kanten av en sluttning mot ett sankare parti. En stensamling med oklar funktion (Berg 232) är registrerad cirka tio meter nordöst om blästplatsen. Vid fältbesöket påträffades inte lämningen, sannolikt på grund av ris och en rotvälta norr om blästplatsen. Blästerugnen och slaggvarpet var opåverkat av stormen. En rotvälta låg omedelbart nedanför blästerugnen i det sankare partiet. Här påträffades kol. Entreprenörerna ombads att kapa och vända tillbaka rotvältan.

Vid rådgivningen kom vi överens om att eftersom losskapning av rotvältor gjordes med motorsåg i området skulle träd på lämningen avverkas med motorsåg samt avverkningsrester tas bort från lämningen. Detta för att förhindra eventuella framtida skador av stormfälld skog. Blästerugnen och slaggvarpet markerades med fornlämningsband.

Ett skyddsområde på cirka 30 meter utanför blästerugnen snitslades med fornlämningsband. Skördaren kan vid behov gå innanför det markerade skyddsområdet, men inga körskador får uppstå här. Kulturstubbar, 1,3 meter höga ställs för att markera skyddsområdet inför eventuell framtida markberedning och plantering. Den registrerade stensamlingen som inte påträffades i fält ligger inom skyddsområdet för blästplatsen och det uppmanades till vid tillvaratagandet av vindfället som eventuellt täcker denna.

Rådgivning Östervigge 2:5 Bergs kommun

Svart ram, avverkningsanmälan.

© Länsstyrelsen, Lantmäteriet, NVDB, ESRI Inc, RAA, SGU, Sjöfartsverket, SMHI, SVO, SCB, SJV, FM, Bergsstaten, SLU

Skala 1:9280

Lundsjön 1:1, Krokoms kommun

Rådgivning vid upparbetning av stormfällt virke på ödesböle (Aspås 210:1) inom fastigheten Lundsjön 1:1, Krokoms kommun.

Tid: 2014-05-20
 Plats: Lundsjön 1:1
 Deltagare: Carl Frick, markägare
 Mikael Frick, Gällöskog
 Per-Åke Tallryd, maskinförare
 Terese Olofsson, Skogsstyrelsen
 Ansvarig: Terese Olofsson
 Avverkn nr: A16753-2014
 Diarienummer: A24109-2014

Rådgivningen i fält den 20 maj 2014 utfördes av undertecknad på uppdrag av Länsstyrelsen. Den fossila åkermarken som utgör Raä Aspås 210:1 beskrivs i fornlämningsregistret (FMIS) som en 150 x 75–125 meter stort område som begränsas av delvis otydliga åkerterrasser och på kortare sträckor innehåller åkerhak. Dessutom beskrivs ett tjugotal odlingsrösen.

De ingående lämningarna koordinatsattes och bandades med fornlämningsband. Dessa utgjordes av: knappt 30 odlingsrösen, ett otydligt åkerhak i sydvästra delen av området samt en "åkerkant" i norr. Fornlämningens yttre begränsning bandades med Gällöskogs gulröda snitslar, enligt önskemål från ombud och maskinförare, för att skilja området från de ingående lämningarna. Åkerterrassen som utgör lämningens begränsning i öster och söder är också markerad med dessa band (utgör delvis av en naturlig slänt).

Spridda vindfällen fanns inom området, men endast ett fåtal odlingsrösen var skadade. Stormen bedöms inte ha skadat fornlämningen i någon större utsträckning.

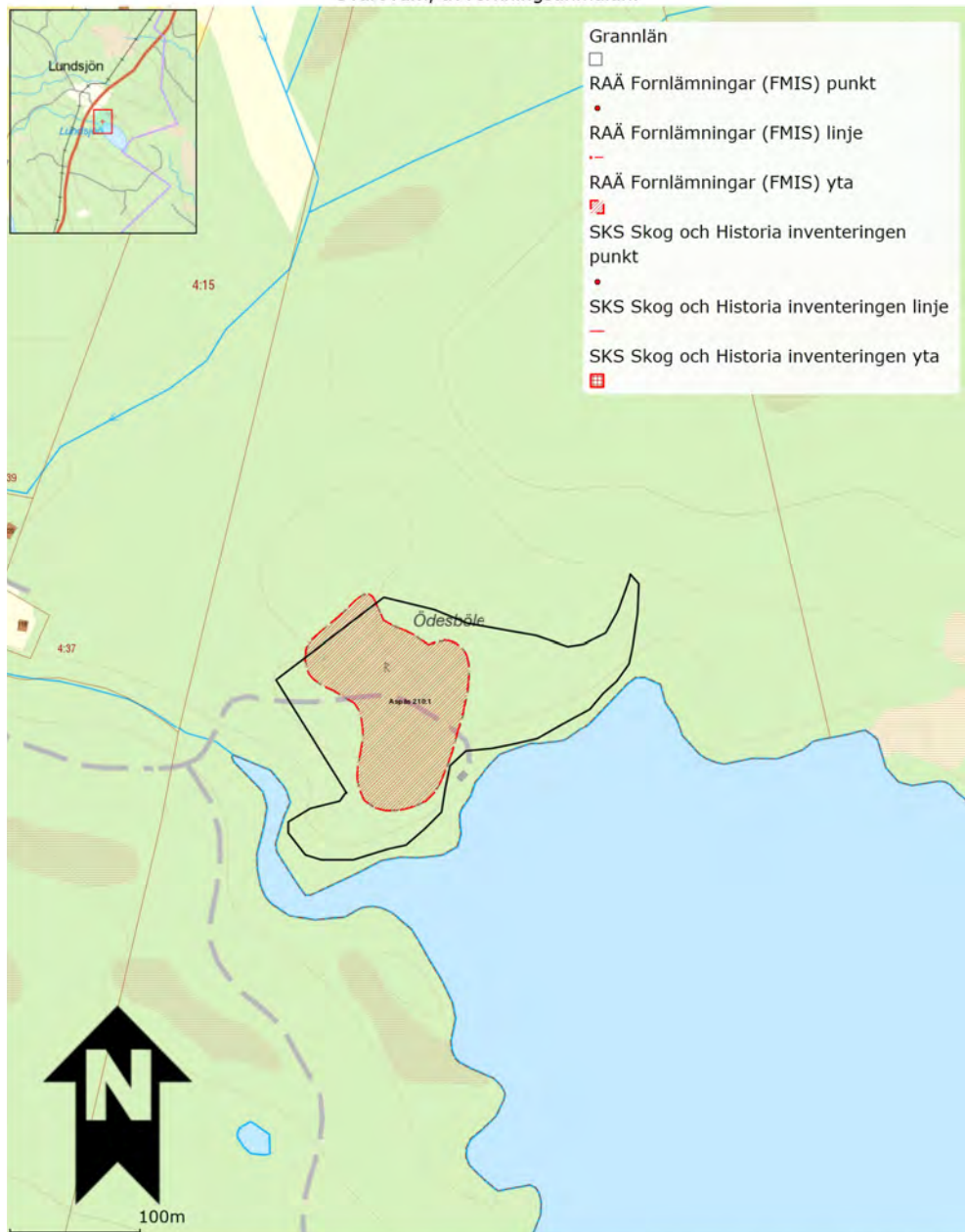
Följande hänsyn kom vi överens om:

- » Undvik markskador och spårbildning inom ödesbålet genom att köra så lite som möjligt på lämningen
- » Ställ kulturstubbar (1,3 meter höga) runt om odlingsrösen (punkter i shaperna) samt längs med åkerhak och åkerkant (linjer i shaperna) samt längs med terrasskanten i öster och söder.
- » Avlägsna träd på ödesbålet för att förhindra skador av rotsprängning och framtida stormfällning
- » Kapa och fäll tillbaka rotvältorna inom ödesbålet
- » Avlägsna avverkningsrester från ödesbålet
- » Markbered och plantera inte på ödesbålet
- » Ingen markberedning planeras i det stormfällda området.

Skotarföraren informeras och visas på lämningarna av skotarföraren.

Rådgivning Lundsjön 1:1 Krokoms kommun

Svart ram, avverkningsanmälan.

© Länsstyrelsen, Lantmäteriet, NVDB, ESRI Inc, RAA, SGU, Sjöfartsverket, SMHI, SVO, SCB, SJV, FM, Bergsstaten, SLU

Skala 1:3763

Västervigge 1:7, Bergs kommun

Rådgivning angående avverkning och utförsel av stormfälld skog på och intill järnframställningsplats (Berg 10:1) och ödesböle (Berg 9:1) inom fastigheten Västervigge 1:7, Bergs kommun.

Tid: 2014-05-15
 Plats: Västervigge 1:7
 Deltagare: Karl-Göran Olsson, markägare
 Tobias Jönsson, Fria Skog
 Terese Olofsson, Skogsstyrelsen
 Ansvarig: Terese Olofsson
 Avverkn nr: A24688-2014
 Diarienummer: A24688-2014

Vid rådgivningstillfället diskuterades hänsynen till fornlämningarna i samband med upparbetningen av virket och tidigare skador dokumenterades för att kunna urskilja vilka skador stormen orsakat. Rådgivningen gjordes på uppdrag av Länsstyrelsen som är tillsynsmyndighet för fornlämningar.

Järnframställningsplatsen

Järnframställningsplatsen bandades in enligt utbredningen i fornlämningsregistret (FMIS), med säkerhetsmarginal. Inga vindfällan från senaste stormen fanns inom fornlämningen och endast enstaka i omedelbar närhet av den. Ingen markberedning avsågs därför att göras i området, varför behovet ett större skyddsområde inte fanns. Ett äldre vindfälle hade dragit upp slagg i det NNÖ slaggvarpet (se foto). Körskador av skogsmaskin fanns över NNÖ slaggvarpet (skadan även beskriven i FMIS) (se foto).

Följande hänsyn kom vi överens om för järnframställningsplatsen:

- » Träden avverkas inom det bandade området för att undvika eventuella framtida vindfällan och skador på lämningen. Avverkningsrester avlägsnas från fornlämningen.
- » All körning inom järnframställningsplatsen ska undvikas

Ödesbölet

På ödesbölet fanns många vindfällan (se översiktsbild). Inga röjningsrösen konstaterades dock skadade av rotvältor. Två röjningsrösen var skadade i kanten av skogsmaskin vid tidigare körning över området (skadan även beskriven i FMIS). Ödesbölets ytterkant bandades med fornlämningsband, liksom rösen. Rösen koordinatsattes av ombudet. Terrasskanten observerades (oskadad) på grannfastigheten i norr.

Följande kom vi överens om när det gäller hänsynen till ödesbölet:

- » Undvik markskador och spårbildning inom ödesbölet genom att köra så lite som möjligt på lämningen
- » Ställ kulturstubbar (1,3 meter höga) längs med ödesböllets yttre begränsning samt runt om odlingsrösena, för att minimera risken för skador vid utförsel av virket
- » Avlägsna träd på ödesbölet för att förhindra skador av rotsprängning och framtida stormfällning
- » Kapa och fäll tillbaka rotvältorna inom området
- » Avlägsna avverkningsrester från ödesbölet
- » Markbered och plantera inte på ödesbölet

Järnframställningsplatsen, slagg uppriven i rotvälta.

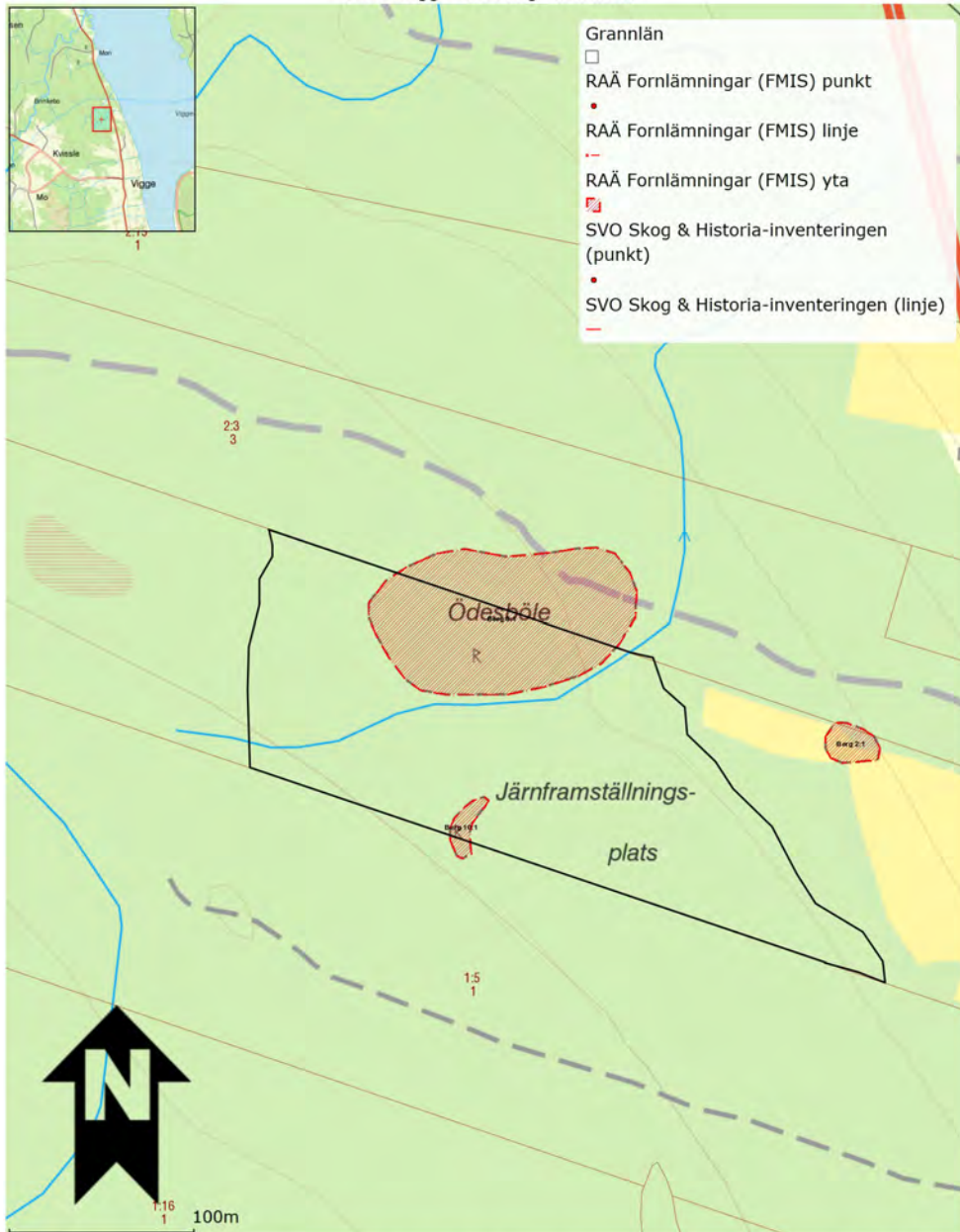
Slaggvarp skadat av äldre körspår (beskrivet i fms)

Ödesbålet. Översikt över vindfällarna i området.

Stormfälld skog

Västervigge 1:7 Bergs kommun

© Länsstyrelsen, Lantmäteriet, NVDB, ESRI Inc, RAÄ, SGU, Sjöfartsverket, SMHI, SVO, SCB, SJV, FM, Bergsstaten, SLU

Nor 2:25, Bräcke kommun

Rådgivning angående utforsling av stormfällt virke inom fastigheten Nor 2:25, Bräcke kommun.

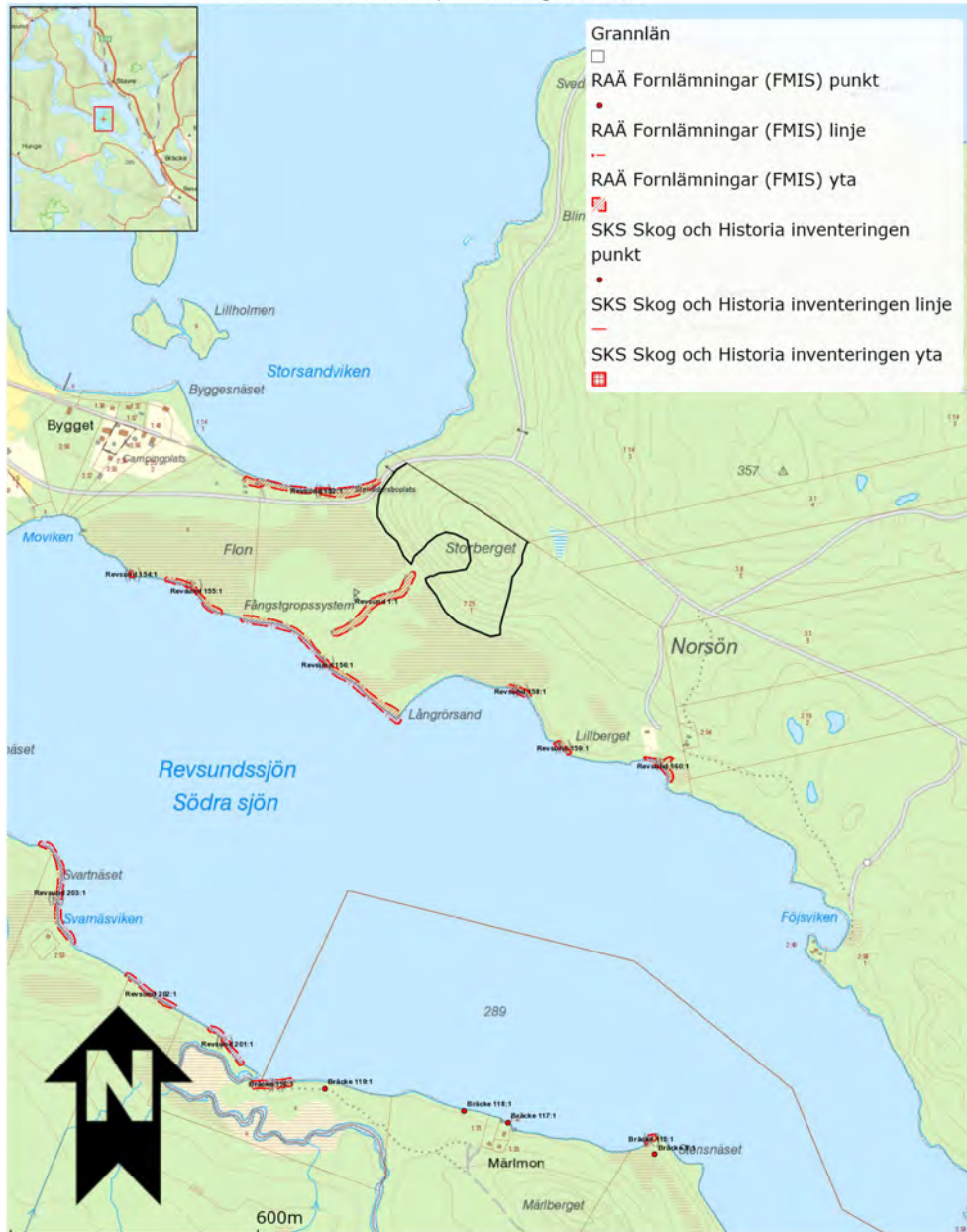
Tid: 2014-06-02
Plats: Nor 2:25
Deltagare: Dan Björklund, Rödins trä
Terese Olofsson, Skogsstyrelsen
Ansvarig: Terese Olofsson
Avverkn nr: A41518-2014
Diarienummer: A41518-2014

Vid rådgivning i fält den 2 juni 2014 deltog Dan Björklund, Rödins trä och Terese Olofsson, Skogsstyrelsen. Utforslingen av stormfälld skog berör Revsund 1:1, ett fångstgropssystem. Den planerade skotarvägen går delvis omedelbart norr om fångstgropssystemet. Skotarvägen var bandad tio meter från fångstgroparnas vallar enligt länsstyrelsens rekommendation. Vi kom överens om att skotaren ska köra norr om bandningen mot myrsidan för att klara hänsynen till fornlämningen. Ingen körning ska ske närmare groparna.

Vid rådgivningen besöktes även Revsund 152, en boplats. Tre stora tallar har här bildat en gemensam rotvälta på sandstranden och virket planeras att tas bort. Inga synliga anläggningar finns registrerade på platsen och endast något enstaka avslag från redskapstillverkning observerades vid besöket. Rotvältan välts tillbaka efter kapning av träden.

Rådgivning Nor 2:25 Bräcke kommun

Svart ram, avverkningsanmälan

© Länsstyrelsen, Lantmäteriet, NVDB, ESRI Inc, RAA, SGU, Sjöfartsverket, SMHI, SVO, SCB, SJV, FM, Bergsstaten, SLU

Skala 1:11864

Alsen 61:1, Ödesböle, Krokoms kommun

Rådgivning angående avverkning och utförsel av stormfälld skog på Alsen 61:1, Ödesböle, Krokoms kommun.

Tid: 2014-06-18
 Plats: Rönningsberg 2:14
 Deltagare: Pär Lennartsson, Rödins trä
 Terese Olofsson, Skogsstyrelsen
 Ansvarig: Terese Olofsson
 Avverkn nr: A6303-2014
 Diarienummer: 431-1773-2014

Vid fältrådgivningen den 18 juni 2014 på Rönningsberg 2:14 (fornlämningens södra del) deltog Pär Lennartsson, Rödins trä och Terese Olofsson, Skogsstyrelsen. Stormen bedöms inte ha skadat fornlämningen i någon större utsträckning. Möjligen kan vindfällerna i södra delen av lämningen dölja ett åkerhak.

Vid rådgivningen bandades de ingående lämningarna: åkerterrasser, åkerhak och röjningsrösen med kulturmiljöband. Fornlämningens yttre begränsning i öster och söder bandades med fornlämningsband.

Följande hänsyn kom vi överens om:

- » Undvik markskador och spårbildning inom ödesbölet genom att köra så lite som möjligt på lämningen. Kör ej över terrasskanter, åkerhak och på röjningsrösen. Planera skotarväg så inte körskador uppstår på lämningen.
- » Ställ kulturstubbar (1,3 meter höga) längs med fornlämningens begränsning i öster och söder som markering för skotare och markberedare.
- » Ställ kulturstubbar (1,3 meter höga) runt om och med god marginal utanför röjningsrösen samt längs med åkerhak och åkerterrasser.
- » Avverka träd på ödesbölet för att förhindra skador av rotsprängning och framtida stormfällning.
- » Kapa och fäll tillbaka rotvältorna inom ödesbölet
- » Avlägsna i möjligaste mån avverkningsrester från ödesbölet och särskilt från röjningsrösen, åkerhak och terrasskanter
- » Markbered och plantera inte på ödesbölet. Eventuellt tillstånd för plantering kan sökas hos Länsstyrelsen.
- » Ovanstående bör noggrant gås igenom med maskinförarna före avverkning.

Alsen 61:1, Ödesböle, Krokoms kommun

Information och rådgivning om avverkning och utförsel av stormfälld skog på Alsen 61:1, Ödesböle, Krokoms kommun.

Tid: 2014-06-18
 Plats: Rönningsberg 3:4
 Deltagare: Leif Bengtsson, Markägare
 PA Sjölund, Mera skog
 Jonas Eriksson, Maskinförare
 Terese Olofsson, Skogsstyrelsen
 Ansvarig: Terese Olofsson
 Avverkn nr: A23725-2014
 Diarienummer: 431-4847-2014

Till Skogsstyrelsen har det den 25 april 2014 inkommit en anmälan om föryngringsavverkning på ovan angivna fastighet. På det anmälda området finns en fornlämning, Alsen 61:1, område med fossil åkermark (ödesböle). Med anledning av upparbetning av stormfälld skog hölls två separata rådgivningar på ödesbölet, då det berör olika markägare och ombud (se även Rönningsberg 2:14). Detta gjordes på uppdrag av Länsstyrelsen.

Endast ett mindre antal vindfällen fanns på fornlämningen och ett fåtal röjningsrösen var skadade av dessa. Terrasskanter och åkerhak var oskadade. Stormen bedöms inte ha skadat fornlämningen i någon större utsträckning.

Vid rådgivningen bandades de ingående lämningarna: åkerterrasser, åkerhak och röjningsrösen med kulturmiljöband. Fornlämningens yttre begränsning i öster bandades med fornlämningsband.

Följande hänsyn kom vi överens om:

- » Undvik markskador och spårbildning inom ödesbölet genom att köra så lite som möjligt på lämningen. Kör ej över terrasskanter, åkerhak och på röjningsrösen. Planera skotarväg så inte körskador uppstår på lämningen.
- » Ställ kulturstubbar (1,3 meter höga) längs med fornlämningens begränsning i öster som markering för skotare och markberedare. (I norr utgör fastighetsgränsen begränsningen och i väster avverkningsanmälan)
- » Ställ kulturstubbar (1,3 meter höga) runt om och med god marginal utanför röjningsrösen samt längs med åkerhak och åkerterrasser.
- » Avverka träd på ödesbölet för att förhindra skador av rotsprängning och framtida stormfällning.
- » Kapa och fäll tillbaka rotvältorna inom ödesbölet
- » Avlägsna i möjligaste mån avverkningsrester från ödesbölet och särskilt från röjningsrösen, åkerhak och terrasskanter.
- » Markbered och plantera inte på ödesbölet. Eventuellt tillstånd för plantering kan sökas hos Länsstyrelsen.

Fornlämningar är skyddade enligt kulturmiljölagen (KML). Till en fornlämning hör även ett så stort område på marken som behövs för att bevara den. Detta område benämns fornlämningsområde och är också skyddat enligt KML. Detta innebär att arbetet skall bedrivas så att det inte uppstår skador på fornlämningen eller markytan inom fornlämningsområdet (till exempel nedrisning, fäll- och/eller körskador).

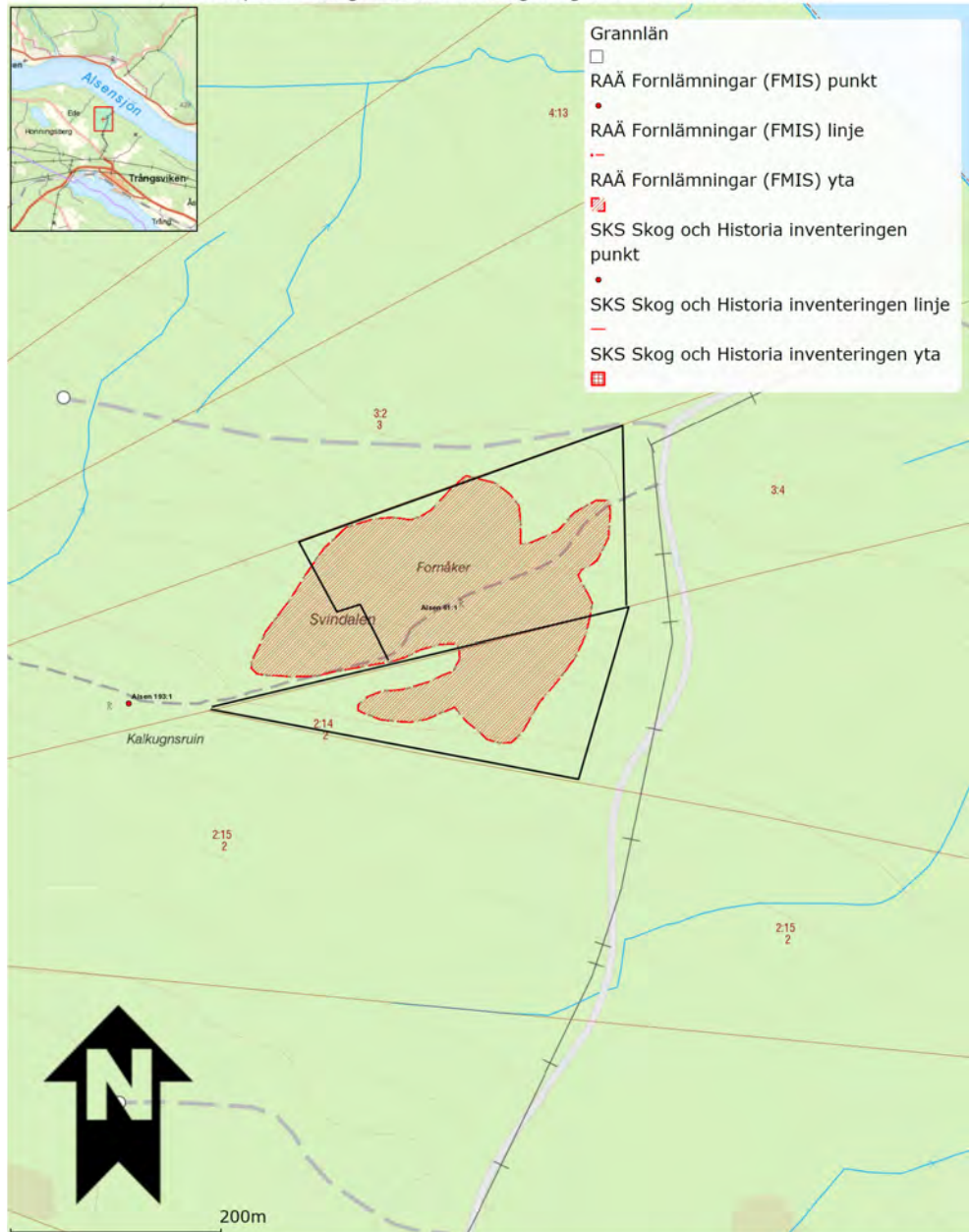
Kulturstubbar som avgränsar fornlämningen, Rönningsberg 3:4

Band som markerar odlingröse, Rönningsberg 2:14

Rådgivning Rönningberg 2:14 och 3:4 Krokoms kommun

Svart ram, avverkningsanmälan Rönningberg 3:4 i norr och 2:14 i söder

© Länsstyrelsen, Lantmäteriet, NVDB, ESRI Inc, RAA, SGU, Sjöfartsverket, SMHI, SVO, SCB, SJV, FM, Bergsstaten, SLU

Skala 1:4639

Döviken 1:78, Bräcke kommun

Rådgivning angående avverkning och utförsel av stormfälld skog på Revsund 211:1, fäbodvall på fastigheten Döviken 1:78, Bräcke kommun.

Tid: 2014-07-01
 Plats: Döviken 1:78
 Deltagare: André Jonsson, Callans trä
 Gustav Mattsson, Skotarförare
 Johan Adsten, Skördarförare
 Terese Olofsson, Skogsstyrelsen
 Ansvarig: Terese Olofsson
 Avverkn nr: A31725-2014
 Diarienummer: 431-4509-2014

Vid fältrådgivningen den 1 juli 2014 deltog André Jonsson från Callans Trä, Gustav Mattsson, skotarförare, Johan Adsten, skördarförare samt Terese Olofsson, Skogsstyrelsen. Arbetet gjordes på uppdrag av Länsstyrelsen.

Gröttingslandets fäbod är idag att betrakta som fornlämning och omfattas av kulturmiljölagen. Inga stående byggnader finns idag kvar på platsen. Fäbodvallen är hårt drabbat av stormen med många vindfällor på grund av sitt högt belägna läge och närheten till ett hygge. Vallen drabbades även av förra stormen (Dagmar 2010). Västra och sydvästra delen av vallen ligger på hygget. I sydvästra delen är en husgrund med spismursröse som har körskador från avverkningen (se foto).

Sex eller sju husgrunder med spismursröse samt några enstaka röjningsrösen och gropar lokaliserades och bandades (dels med Callans trä blå band, dels med kulturmiljöband). De olika husgrunderna var även markerade med metallskyltar med respektive tidigare ägares namn. Flera av husgrunderna var skadade av rotvältor och låg delvis under vindfällorna (se foton). Husgrundernas utbredning var i flera fall svår att bedöma. De två källare som enligt fornlämningsregistret ska ha legat i direkt anslutning till två av husgrunderna påträffades ej.

Områdets yttre begränsning bandades ej, då vindfällorna nästan uteslutande låg på vallen och hänsyn ska tas inom hela ytan. Något syfte med att koordinatsätta de ingående lämningarna kunde inte ses, då lämningarna var tydliga för maskinförarna.

Följande hänsyn kom vi överens om:

- » Utför arbetet vid bättre bärighet när det torkat upp något
- » Undvik markskador och spårbildning inom fäbodvallen genom att köra så lite som möjligt på lämningen. Kör runt och lyft ut träden mot områdets ytterkanter där det är möjligt. Där behov finns risas.
- » Avverka stående träd på och intill husgrunder, röjningsrösen och gropar för att förhindra fler skador av storm i framtiden.
- » Avverka träd som riskerar att falla på vallen
- » Där det är möjligt ställs kulturstubbar (1,3 meter höga) runt husgrunder, röjningsrösen och gropar för att underlätta vid skotningen av virket. Vid behov sätts stakkäppar upp för att markera husgrunderna.
- » Rotvältorna kapas och välts tillbaka.
- » Kvista i de fall det är möjligt utanför vallen. Täckande ris avlägsnas från vallen och allt ris avlägsnas från husgrunder, röjningsgropar och gropar.
- » Där behov finns utförs arbetet manuellt (rotkapning, bortforsling av ris och dyl.). (Möjlighet att söka bidrag från Skogsstyrelsen för fördyrande omkostnader finns)
- » Ingen markberedning eller plantering får ske på fäbodvallen

Grötinglandets fäbod med 6 boningshus vid Laga skifte 1933. (Lantmäterimyndigheternas arkiv 23-rev-336).

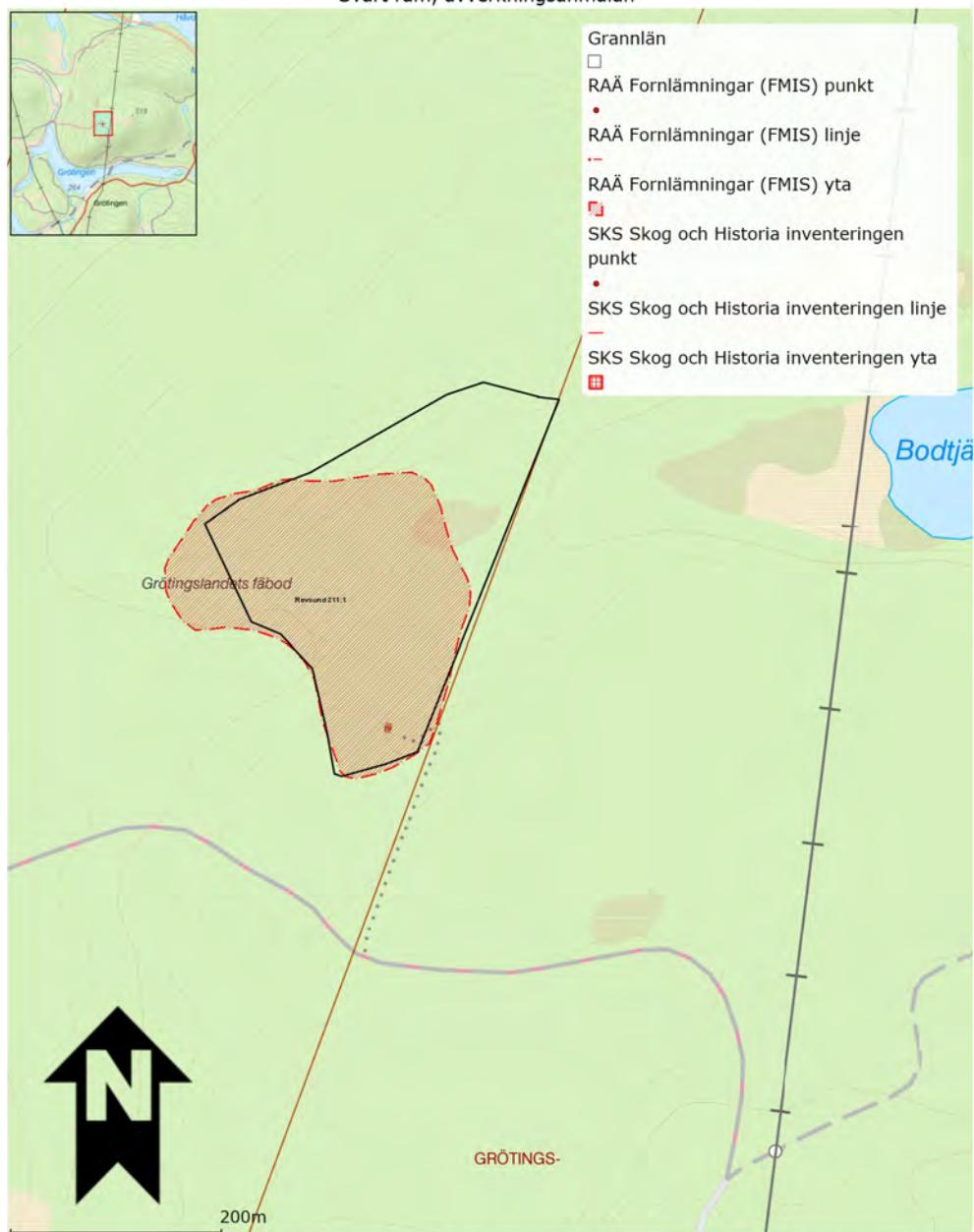
Skadad husgrund på hygge märks ut för att förhindra fler skador i samband med upparbetningen av det stormfällda virket. Spismuren syns mitt i bild.

Husgrund med vindfällen.

Rådgivning Döviken 1:78 Bräcke kommun

Svart ram, avverkningsanmälan

© Länsstyrelsen, Lantmäteriet, NVDB, ESRI Inc, RAA, SGU, Sjöfartsverket, SMHI, SVO, SCB, SJV, FM, Bergsstaten, SLU

Skala 1:4603

Revsund 36:1, Ödesböle, Bräcke kommun

Rådgivning angående avverkning och utförsel av stormfälld skog på Revsund 36:1, Ödesböle, Bräcke kommun.

Tid: 2014-06-27
 Plats: Ösjö 3:1
 Deltagare: Markus Forsberg, Gällö skog
 Henrik Jönsson, Skördarförare
 Terese Olofsson, Skogsstyrelsen
 Ansvarig: Terese Olofsson
 Avverkn nr: A26963-2014
 Diarienummer: 431-4459-2014

Avverkningen berörde östra delen av fornlämningen. Bitvis var det rikligt med vindfällan och svårt att lokalisera de ingående lämningarna. Skogliga åtgärder har utförts på ödesbölet tidigare och hjulspår från maskin tvärs över åkerytorna finns (se foto). Området var vid fältbesöket delvis blött och markskador kommer inte att kunna undvikas helt vid upparbetning av det stormfällda virket under sommarhalvåret. Därför är det viktigt att nedanstående råd följs.

Två åkerytor lokaliserades inom aktuellt område för avverkningen. I kanten och längs med den västra åkerytan påträffades flertalet röjningsrösen. Dessutom påträffades ett fåtal skadade röjningsrösen i rotvältorna på och mellan åkerytorna. Den källargrund som är registrerad som en punkt ungefär mitt i fornlämningen och precis utanför avverkningsanmälan, återfanns ej. Åkerkanterna samt röjningsrösen bandades med kulturmiljöband. Områdets yttre begränsning bandades med fornlämningsband. Överenskommet är att lämningarna koordinatsätts av Gällö skog före arbetet påbörjas.

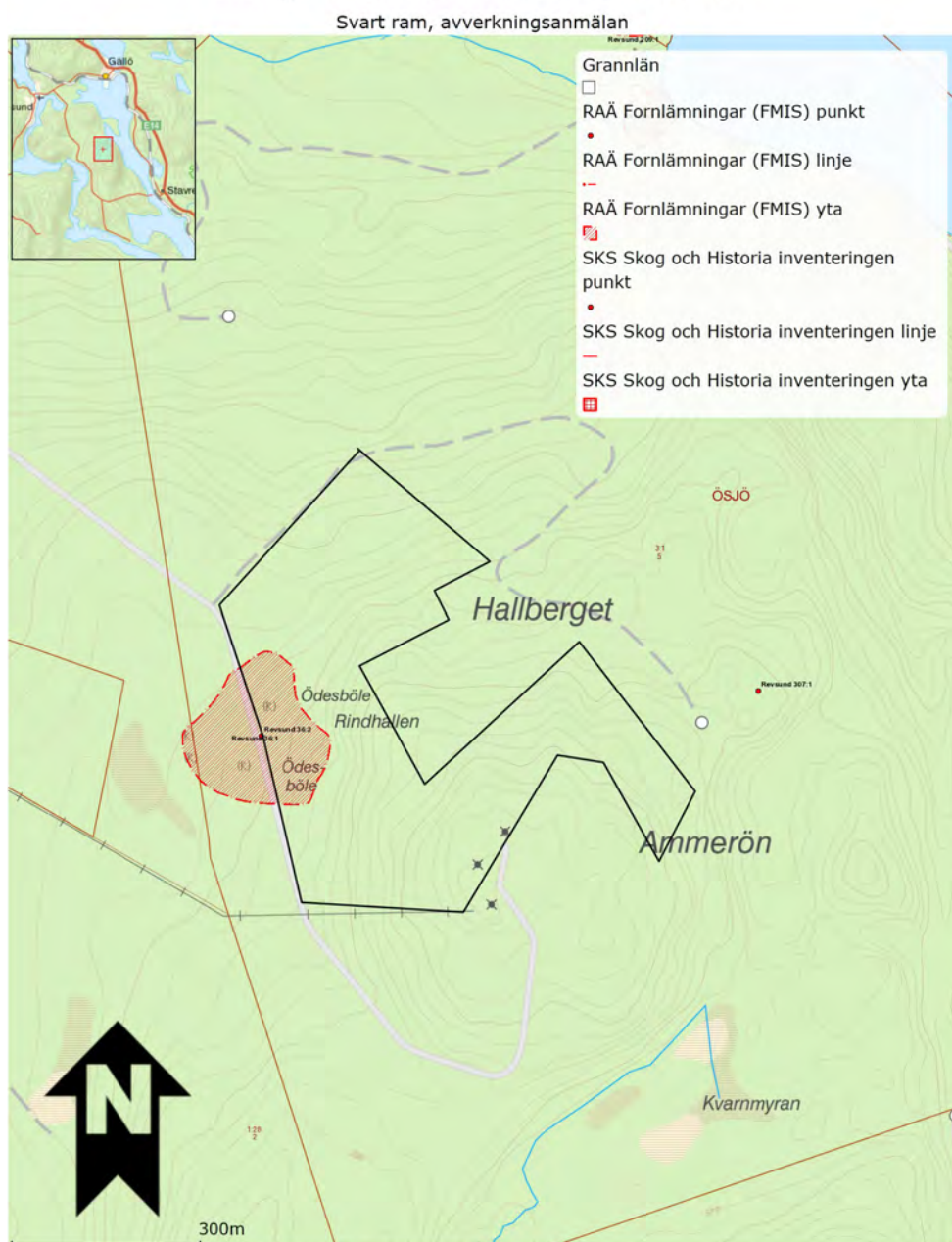
Rotkapning kommer ske med motorsåg och skotning av virket främst att ske utanför fornlämningen. Skördarföraren drar ut virket från åkerytorna.

Följande hänsyn kom vi överens om:

- » Undvik markskador och spårbildning inom ödesbölet genom att köra så lite som möjligt på lämningen. Kör ej över åkerkanterna eller på röjningsrösen. Planera skotarväg så inte körsador uppstår på lämningen.
- » Ställ kulturstubbar (1,3 meter höga) längs med fornlämnings yttre begränsning
- » Ställ kulturstubbar (1,3 meter höga) runt om och med god marginal utanför röjningsrösen samt längs med åkerkanter.
- » Avverka alla träd på ödesbölet för att förhindra skador av rotsprängning och framtida stormfällning.
- » Kapa och fäll tillbaka rotvältorna inom ödesbölet
- » Avlägsna i möjligaste mån avverkningsrester från ödesbölet och särskilt från röjningsrösen, och åkerkanter
- » Markbered och plantera inte på ödesbölet.

Vid fältbesöket besöktes även Revsund 307:1, platsen för en fäbodvall, på samma fastighet (Avverkningsanmälan: A26967-2014). På platsen och i dess närhet finns inga rester av Hallbodarna, som enligt en ägomätningsskarta från 1747 ska ha legat här (Lantmäterimyndigheternas arkiv 23-rev-4). Inte heller fornminnesinventeringen på 1990-talet hittade några lämningar på platsen, varför fäboden endast registrerades som uppgift om. Terrängen är inte lämplig för en fäbodvall och utgörs dels av ett brant blockigt parti, dels av ett sankt parti. Ingen hänsyn till fornlämning krävs här.

Rådgivning Ösjö 1:3 Bräcke kommun

Gisselås 1:24 och 1:25, Strömsunds kommun

Rådgivning angående avverkning och utförsel av stormfällad skog på Hammerdal 153:1, fångstgropssystem på fastigheterna Gisselås 1:24 och 1:25, Strömsunds kommun.

Tid: 2014-08-19
 Plats: Gisselås 1:24 och 1:25
 Deltagare: Mats Kullström, Gällö skog
 Paul Foundland, Maskinförare
 Terese Olofsson, Skogsstyrelsen
 Ansvarig: Terese Olofsson
 Avverkn nr: A22473-2014
 Diarienummer: 431-3802-2014

Fyra fångstgropar lokaliserades inom avverkningsområdet. Den grop som i fornminnes-registret beskrivs ligga omedelbart SSV om väg har troligen schaktats bort eller fyllts igen vid vägarbete. Den var redan vid inventeringstillfället 1970 skadad och fylld av sten.

I östra delen av det planerade avverkningsområdet och öster om fångstgropssystemet observerades ytterligare två gropar. Dessa påminde i storlek om fångstgropar och hade delvis vall, men hade kvadratisk form och är sannolikt täktgropar. Då funktionen ändå är osäker bandades dessa med skogsstyrelsens kulturmiljöband.

Stormen hade inte orsakat några rotvältor i någon av fångstgroparna och endast ett fåtal rotvältor observerades mellan groparna. Träd låg dock över flera av groparna.

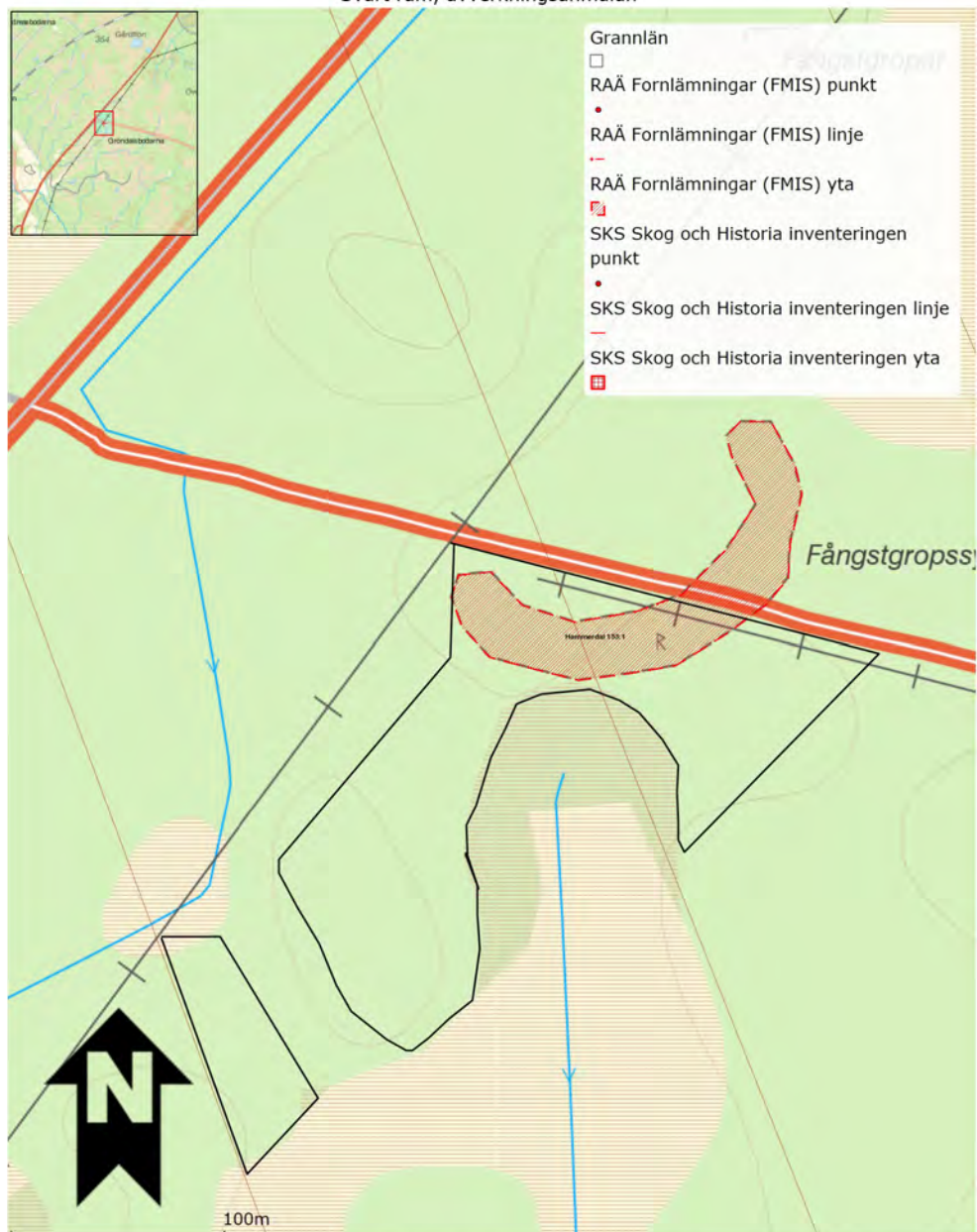
Ombudet hade själv bandat fångstgropssystemet cirka fem meter utanför vallarna och tillsammans med maskinföraren bedömdes att man för att ha kraften att avverka större träd i groparna behövde gå närmare än rekommenderade tio meter. Vid fältrådgivningen betonades vikten av att maskinerna inte kör närmare groparna än vad som bandats.

Följande hänsyn kom vi överens om:

- » Alla träd avverkas på och med en träd längds avstånd från fångstgroparna
- » Skördaren drar ut träden från fångstgropssystemet och kvistar dem utanför
- » Rotvältor inom fornlämningen välts tillbaka efter att ha kapats
- » Kulturstubbar (1,3 meter höga) ställs runt om fångstgropssystemet
- » Inga körskador får uppkomma inom fångstgropssystemet
- » Skotarvägen läggs med god marginal utanför fångstgropssystemet
- » Ingen markberedning eller plantering får förekomma inom fångstgropssystemet.

Rådgivning Gisselås 1:24 och 1:25 Strömsunds kommun

Svart ram, avverkningsanmälan

© Länsstyrelsen, Lantmäteriet, NVDB, ESRI Inc, RAÄ, SGU, Sjöfartsverket, SMHI, SVO, SCB, SJV, FM, Bergsstaten, SLU

Skala 1:2283

Mälgåsen 7:1 och Gröttingslandet 1:5, Bräcke kommun

Rådgivning angående bearbetning och utförsel av stormfälld skog på Revsund 32:1, fångstgropssystem samt på område med kojrest och kolbotten på fastigheterna Mälgåsen 7:1 och Gröttingslandet 1:5, Bräcke kommun.

Tid: 2014-08-22
 Plats: Mälgåsen 7:1/Gröttingslandet 1:5
 Deltagare: Mattias Eklid, Norrskog
 Terese Olofsson, Skogsstyrelsen
 Ansvarig: Terese Olofsson
 Avverkn nr: A31725-2014
 Diarienummer: 431-6154-2014

Vid fältrådgivningen den 22 augusti 2014 deltog Mattias Ekelid, som arbetar med avverknings-planering för Norrskog och Terese Olofsson, Skogsstyrelsen. Enligt planerna skulle en maskinförare vara med vid tillfället, men så blev inte fallet. Arbetet gjordes på uppdrag av Länsstyrelsen. Då den planerade avverkningsytan var mindre än 0,5 hektar föranleddes den inte av någon avverkningsanmälan, initiativet till fältrådgivningen togs av Norrskog.

Inga fångstgropar var skadade av rotvältor. Dock fanns rotvältor inom fångstgropssystemet och i direkt anslutning till detta. Skadorna av stormen bedöms som små på fornlämningen.

Endast stormfällt virke planeras att avverkas och markberedning är inte aktuell.

Fångstgropssystemets södra och mellersta del bandades med fornlämningsband. Avstickaren av systemet i väster samt norra delen av systemet bedöms inte påverkas av avverkningsplaneringen. Skotarväg planeras öster respektive väster om fångstgropssystemet. Fångstgropssystemet ska ej korsas.

Följande hänsyn kom vi överens om för fångstgropssystemet:

- » Inga maskiner kör inom fångstgropssystemet eller korsar det (se bandning med fornlämningsband)
- » Skördaren drar/lyfter ut träden från fångstgropssystemet och kvistar dem utanför.
- » Där det är möjligt tas träd bort från fångstgroparna och dess vallar, för att förhindra eventuellt kommande stormskador.
- » Skotarväg dras med god marginal (minst tio meter) från fångstgropssystemet

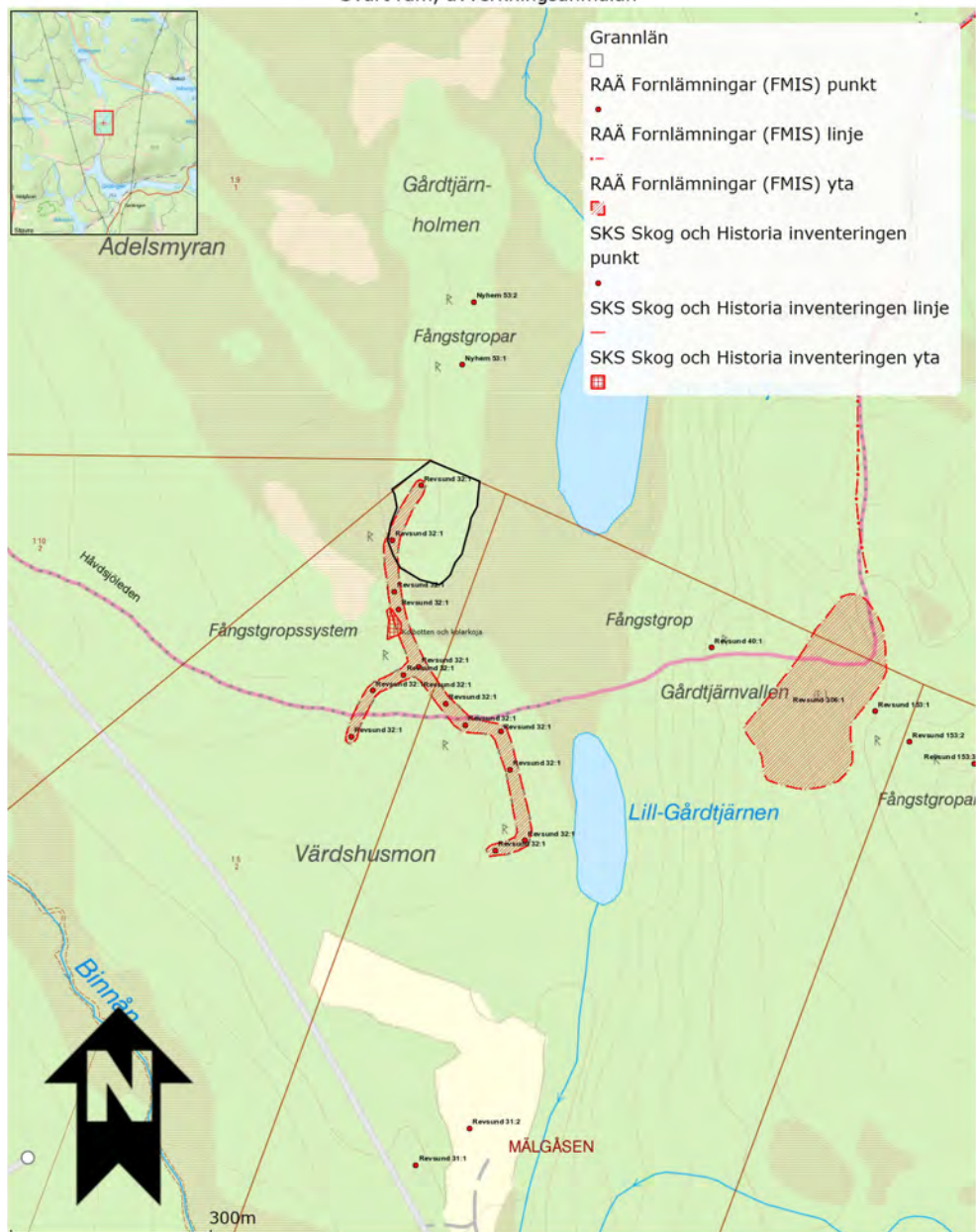
Avverkningsplaneringen berör även en övrig kulturhistorisk lämning, ett område med skogsbrukslämningar (en kolarkoja och en kolbotten). Lämningen registrerades vid tillfället och en shape bifogas. Området bandades med gul-blå-röda kulturmiljöband. Kolbotten täcktes i princip helt av vindfällan.

Följande hänsyn kom vi överens om på området med kolarkoja och kolbotten:

- » Inga maskiner kör på lämningen (se bandning samt shape). Träd dras ut från kolbotten och kvistas utanför det bandade området.

Rådgivning Grötingslandet 1:5 och Mälgåsen 7:1 Bräcke kommun

Svart ram, avverkningsanmälan

© Länstyrelsen, Lantmäteriet, NVDB, ESRI Inc, RAÄ, SGU, Sjöfartsverket, SMHI, SVO, SCB, SJV, FM, Bergsstaten, SLU

Skala 1:7329

Äspnäs 2:6, Strömsunds kommun

Rådgivning angående bearbetning och utförsel av stormfälld skog på fastigheten Äspnäs 2:6 Strömsunds kommun.

Tid: 2014-08-21
 Plats: Äspnäs 6:3
 Deltagare: Inger Sandström, Skogsstyrelsen
 Ansvarig: Inger Sandström/Olle Hörfors
 Avverkn nr: -
 Diarienummer: 431-6140-2014

Inger Sandström besökte under juni en stormskadad boplats, Ström 168:1, i Strömsunds kommun efter mejlkontakt med Christer Eriksson, SCA i Strömsund, som undrade hur de skulle ta reda på det stormskadade virket.

Boplatsen visade sig vara skadad av mängder av rotvältor. Den är inte heller helt enkel att avgränsa på grund av all självsprucken sten i området, möjligen är boplatsens utsträckning större än vad kartan visar. Det angränsande hygget är markberett, men det gick inte att avgöra om man varit in i boplatsen och åsamkat den skador vid avverkningstillfället. Inte heller syntes några körsador där man varit in och tagit ut några träd från lämningen i samband med avverkningen. Vid avverkningen hade en tunn ridå träd lämnats längs sjöstranden där boplatsen var registrerad.

Kartbilden visar var det fanns rotvältor och stormfällda träd vid fältbesöket. Ytterligare träd kan ha fallit sen dess, eftersom det fanns en del som lutade sig på varandra. De svarta prickarna i kartan är grävda gropar och en stensättning (?). De röda prickarna är rotvältor och den röda ringen är ett område där det var extra tätt med rotvältor. I själva verket är rotvältorna ännu flera än vad som syns kartan, men de låg ibland så tätt att det inte gick att registrera i GPS-en. Vid fältbesöket upprättades också en fotodokumentation.

Vid samråd mellan Inger Sandström och Olle Hörfors diskuterades olika möjligheter. I december hölls sedan en telefonrådgivning med Christer Eriksson som är ansvarig planerare hos SCA i Strömsund. Christer menade att det fanns två möjligheter vad gällde de omfattande stormskadorna vid Äspnäs 6:3. Endera att söka dispens från Skogsstyrelsen för att låta vindfällena ligga eller att söka ta ut dem vid en vinteravverkning. Undertecknad menade att det stora antalet vindfällor dels rivit upp kulturlager och dels ligger över de gropar (kokgropar?) som finns inom området. Det vore därför att föredra om vindfällena kunde tas ut, endera från sjösidan eller från det gamla hygget. Om man använder det gamla hygget finns risk för att en icke registrerad del av boplatsen påverkas. Denna minskas dock påtagligt om man gör en vinteravverkning.

Vi kom överens om att en vinteravverkning skulle utföras. Därvid genomförs körning endast på hård frusen mark. Christer lovade att i möjligaste mån också vända tillbaka de många rotvältorna. I detta fall ställs inga krav på bandning, eftersom fornlämningens utbredning är densamma som området med stormfällena.

Sydvästra delen av boplatsen.

Den kantzon som lämnats mot stranden är så smal att risken är stor att ytterligare träd kan komma att blåsa omkull.

Bilden visar exempel på att extra stora rotvältor bildats där träd som stått intill varandra blåst omkull. I rotvältan ligger fullt av skärvsten och boplatmaterial.

Grävd grop, kokgrop? Med vindfällan över.

Gransjölandet 1:30, Bräcke kommun

Tjänsteanteckning från fältrådgivning angående avverkning och utförsel av stormfälld skog inom fastigheten Gransjölandet 1:30 i Sundsjö socken och Bräcke kommun.

Tid: 2014-09-09
 Plats: Gransjölandet 1:30
 Deltagare: Patrik Staaf, SCA
 Inger Sandström, Skogsstyrelsen
 Ansvarig: Inger Sandström
 Avverkn nr: A30611-2014
 Diarienummer: 431-4741-2014

Vid fältrådgivningen den 9 september 2014 deltog Patrik Staaf, SCA, och Inger Sandström, Skogsstyrelsen. Arbetet gjordes på uppdrag av Länsstyrelsen.

I anslutning till det avverkningsanmälda området finns en uppgift om fornlämning, Sundsjö 203:1, Sörviksbodarna, i FMIS. Vid fornminnesinventeringen hade inga lämningar påträffats i det aktuella området och det exakta läget för fäboden var oidentifierat.

Enligt länsstyrelsens yttrande (431-4741-2014) bör viss försiktighet iaktas i det aktuella området vid uttag av skog. Markberedning och plantering inom en radie av 100 meter kring den markerade punkten för fäboden kan inte tillåtas. Fältrådgivningen föranleddes av den rådande osäkerheten kring fäbodvallens faktiska läge och utbredning.

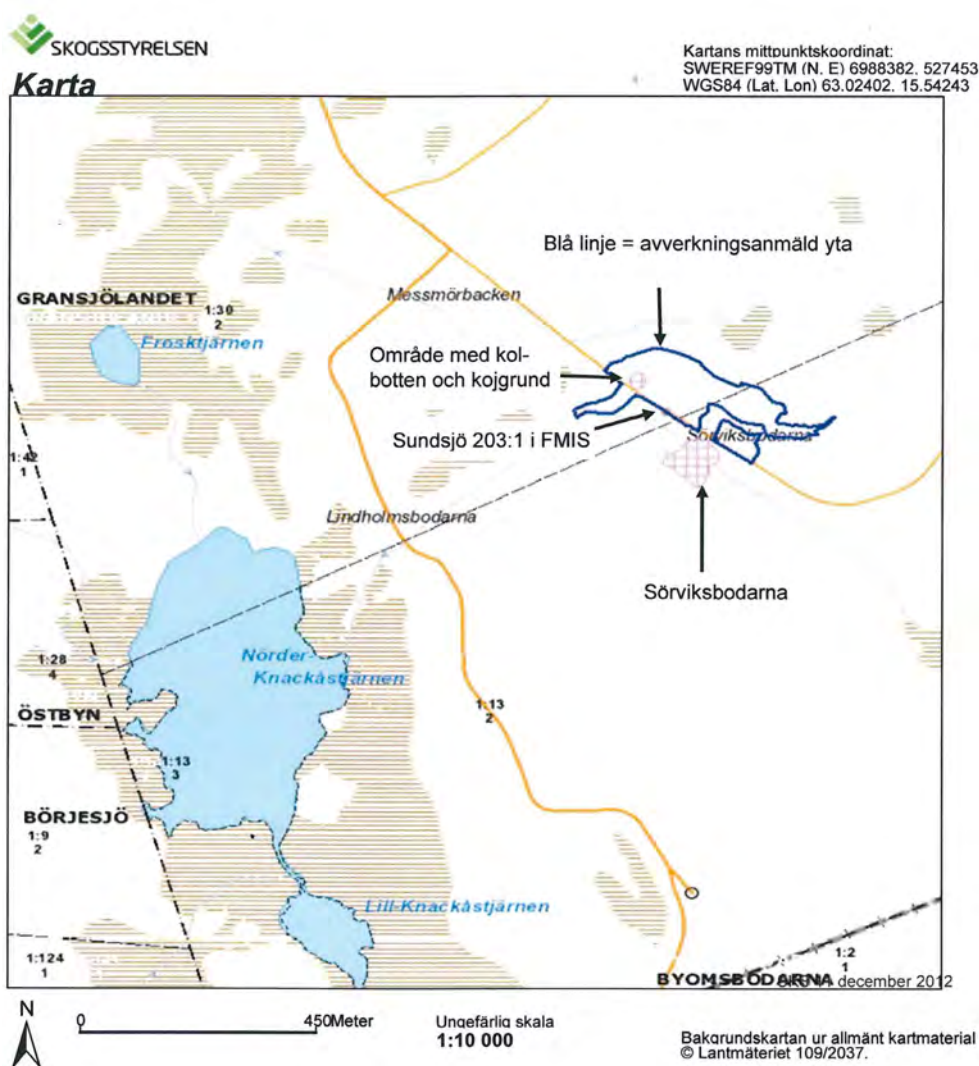
Patrik hade tidigare påträffat bebyggelselämningar SSÖ om och på ett avstånd av cirka 100 meter från den på kartan markerade punkten för fäboden. Området genomsöktes varvid fyra husgrunder och ställvis öppna och gräsbeväxta ytor påträffades. Lämningarnas läge överensstämmer med äldsta kartbelägget för Sörviksbodarna från år 1777 (Lantmäterimyndigheternas arkiv, akt 23-SUD-14 se nedan).

Min bedömning är att läget för Sörviksbodarna har fastställts. Fäboden ligger inom fastigheten Gransjölandet 1:13 och söder om den skogsbilväg som går längs det avverkningsanmälda området (se karta). Fornlämningen berörs därmed inte längre av de avverkningsanmälda åtgärderna.

Vid samråd mellan Inger Sandström, Skogsstyrelsen och Olle Hörfors, Länsstyrelsen konstaterades att det därmed inte kvarstod några restriktioner på grund av fornlämning på den ursprungligen planerade ytan.

Sörviksbodarna (benämnd Sörvike Fäbovall) på karta från 1777. (Lantmäterimyndigheternas arkiv 23-SUD-14)

Vattviken 2:50, Bergs kommun

Tjänsteanteckning från fältrådgivning angående avverkning och utförsel av stormfällad skog på fornlämning Raä Berg 148 inom fastigheten Vattviken 2:50 i Bergs kommun.

Tid: 2014-10-31
 Plats: Vattviken 2:50
 Deltagare: Kent Olofsson, Sveaskog
 Björn Oskarsson, Länsstyrelsen
 Ansvarig: Olle Hörfors, Länsstyrelsen
 Avverkn nr: -
 Diarienummer: 431-7642-2014

Tjänsteanteckning förd vid fältbesök på fornlämning Raä Berg 148, en blästplats på fastigheten Vattviken 2:50 i Bergs kommun av Björn Oskarsson.

Anledningen till fältbesöket var förekomsten av stormskador bestående av vindfällerna. Fornlämningen är belägen inom Sveaskogs ekopark Galhammar och Sveaskog avsåg att ta bort vindfällerna och önskade rådgivning i samband med detta.

Inom området låg ett stort antal vindfällerna. Vid besiktningen syntes endast smärre skador på en slaggvarp. Ett vindfälle hade tagit med sig en del av kolgropen. Skadorna införs i Länsstyrelsens register över stormskadade fornlämningar.

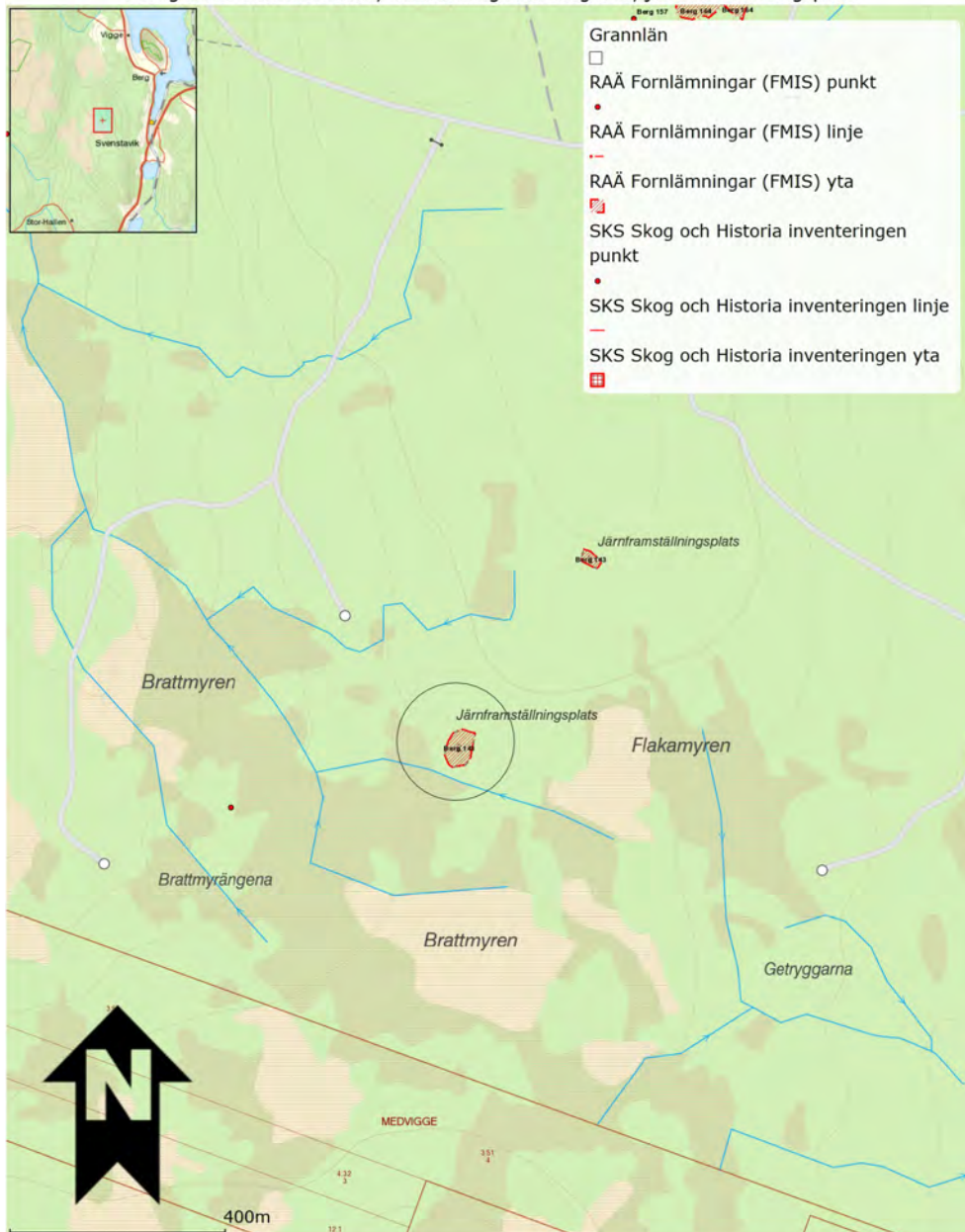
Vi kom överens om att hela området med vindfällerna skulle betraktas som fornlämningsområde. Detta område är alltså större än den registrerade fornlämningen.

Vidare kom vi överens om att borttagandet av vindfällerna måste ske på så vis att markskador inte uppstår inom området och att allt hyggesavfall städas bort. Markberedning och plantering får inte ske inom skyddsområdet.

Kent föreslog följande arbetssätt. Först kapas träden manuellt, en något större stubbe lämnas. När marken frusit och det ligger ett snölager tar en maskin ut träden så att det inte uppstår körskador. Till våren (sommaren) nyttjar de en lättare maskin, som inte ger markskador, med ett spel som drar tillbaka fällorna så att de ligger rätt på marken.

Fätrådgivning, uttag av stomfälld skog

Fastigheten Vattviken 2:50, fornlämning Raä Berg 148, järnframställningsplats

© Länsstyrelsen, Lantmäteriet, NVDB, ESRI Inc, RAA, SGU, Sjöfartsverket, SMHI, SVO, SCB, SJV, FM, Bergsstaten, SLU

Skala 1:9069

Gimdalen 3:10, Bräcke kommun

Tjänsteanteckning från fältrådgivning efterarbete efter uppröjning av stormfälld skog på fastigheten Gimdalen 3:10 i Bräcke kommun.

Tid: 2014-08-07
 Plats: Gimdalen 3:10
 Deltagare: Johan Bjänndal, SCA Bräcke
 Olle Hörfors, Länsstyrelsen
 Ansvarig: Olle Hörfors, Länsstyrelsen
 Avverkn nr: -
 Diarienummer: 431-5495-2014

Den 7 augusti 2014 genomfördes en besiktning av den förmodade fossila åkermarken direkt ÖSÖ om Herrgårdsbodarna (Raä Nyhem 69:1). Deltog gjorde undertecknad och Johan Bjänndal, SCA Bräcke.

Herrgårdsbodarnas fäbod är upptagen under 1800-talets andra hälft och finns med på Laga skifteskartan från 1856 men inte Laga skiftet 1850. Bodarna är därför att räkna som övrig kulturhistorisk lämning.

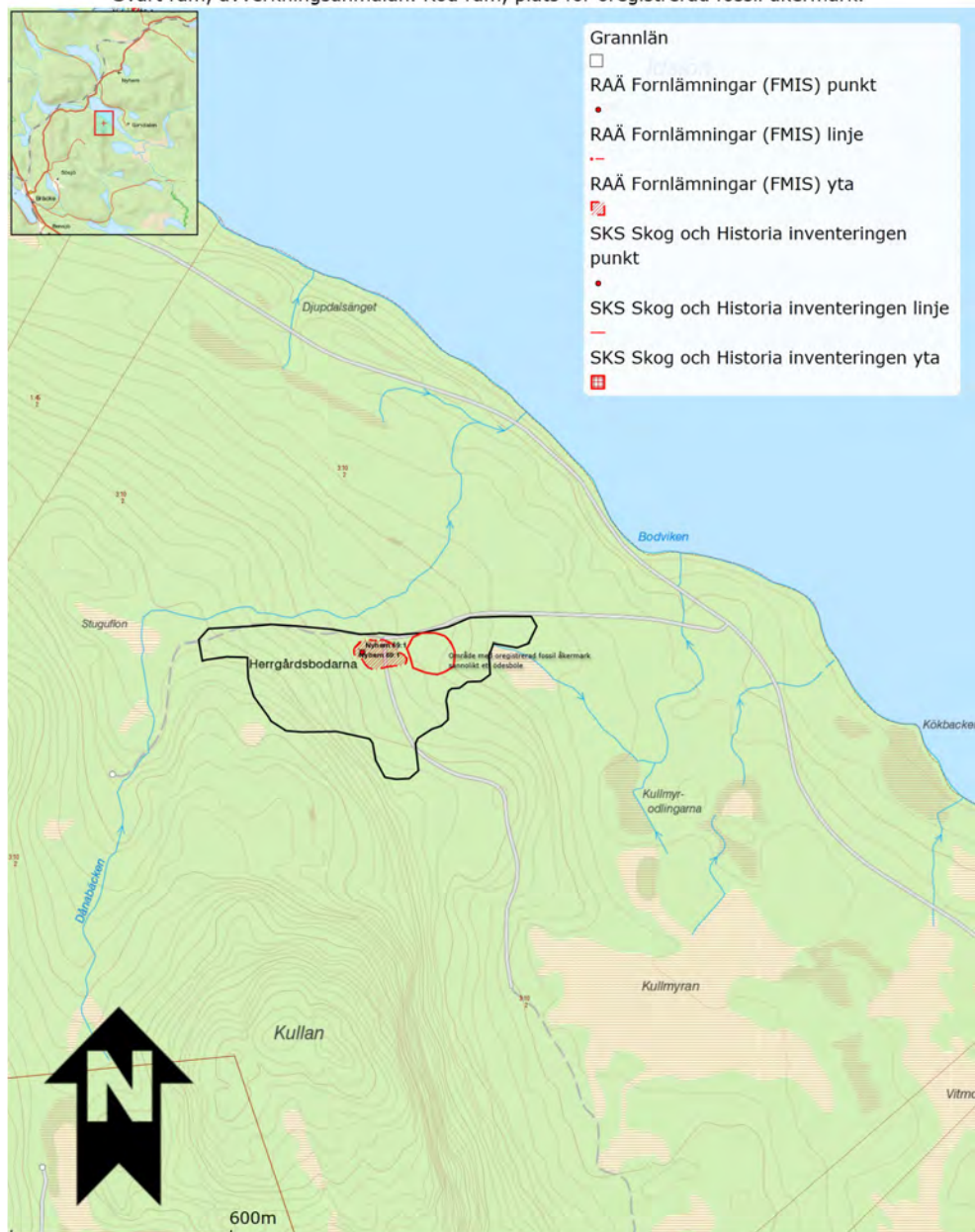
Genomgången av kartmaterialet visade inte att odling förekommit i området. Direkt öster om fäboden hade ett område med omfattande stormskador avverkats under vintern. Vid besiktning inför markberedning observerade Johan Bjänndal vad han uppfattade som odlingsspår. Vid besiktningen syntes att markslaget var starkt avvikande från omgivningen på ett höjddrag strax söder om brukningsvägen. Här syntes ett flertal rektangulära stenröjda ytor av cirka 6 x 8 meters storlek. Antydningar till röjrösen iaktogs också. Området var kraftigt påverkat av stormskador och den efterföljande uppröjningen och det var till följd av detta stökigt, varför observationerna får tas med viss reservation.

Spåren tolkades som spår av äldre odling, sannolikt lämningar av ett tidigare ej observerat ödesböle eller en odling som föregått eller följt efter fäboden.

Hela det aktuella området undantas enligt överenskommelse med SCA från markberedning och plantering.

Rådgivning Gimdalen 3:10 Bräcke kommun

Svart ram, avverkningsanmälan. Röd ram, plats för oregistrerad fossil åkermark.

© Länsstyrelsen, Lantmäteriet, NVDB, ESRI Inc, RAÄ, SGU, Sjöfartsverket, SMHI, SVO, SCB, SJV, FM, Bergsstaten, SLU

Skala 1:13298

Andersöns naturreservat, Östersunds kommun

Rådgivning och besiktning av pågående upprensningsarbeten av stormfälld skog i Andersöns naturreservat i Östersunds kommun. Fossil åker, gravar, fångstgropar och järnframställningsplats.

Tid: 2014-04-25
 Plats: Andersön 1:9 och 1:10
 Deltagare: Anders Hemmingsson, markägare
 Pär Hedberg, naturvårdsenheten, Länsstyrelsen Jämtland
 Olle Hörfors, samhällsenheten, Länsstyrelsen Jämtland
 Ansvarig: Olle Hörfors
 Avverkn nr: -
 Diarienummer: 431-3400-2014

Den 24 april 2014 genomfördes ett samråd på plats i Andersöns naturreservat. Deltog gjorde markägaren, Pär Hedberg från naturvården på Länsstyrelsen samt undertecknad.

Anledningen till samrådet var att markägaren påbörjat uppröjningen efter stormen Ivar och ville samråda om hur man skulle gå vidare, både vad gällde reservatets bestämmelser men också med att skydda de fornlämningar som finns inom området.

Stormskadorna fanns främst i det skogsområde som hyser den fossila åkermarken öster om dagens odlingsområde. Fornlämningar har beteckningen Raä Sunne 91:1. Inom detta område finns också flera förmodade järnåldersgravar, Raä Sunne 5:1-5. I anslutning till området finns också en fångstgrop, Raä Sunne 62:1. Markägaren kände dessutom till och visade ytterligare en oregistrerad fångstgrop i anslutning till den redan registrerade.

Inga skador på odlingsrösen eller förmodade gravar iaktogs. På den registrerade fångstgropen hade träd tagits bort i vallen för att förhindra framtida rotvältor. Något som är att föredra.

Arbetet med den stormskadade skogen bedrivs av markägaren själv och i liten skala. Risken för att fornlämningar skadas vid detta arbete är minimal då markägaren är väl medveten om vilka lämningar som finns och är intresserad av att skydda dem.

Vid samma tillfälle besiktigades också blästbrukslämningen, Raä Sunne 4:1, som befanns vara i gott skick och utan skador.

Övan oregistrerad fångstgrop och nedan Raä Sunne 62:1. Båda fångstgroparna är av anseelig storlek och mycket lika. Storleken (4 meter i diameter) gör att det kan röra sig om varggropar.

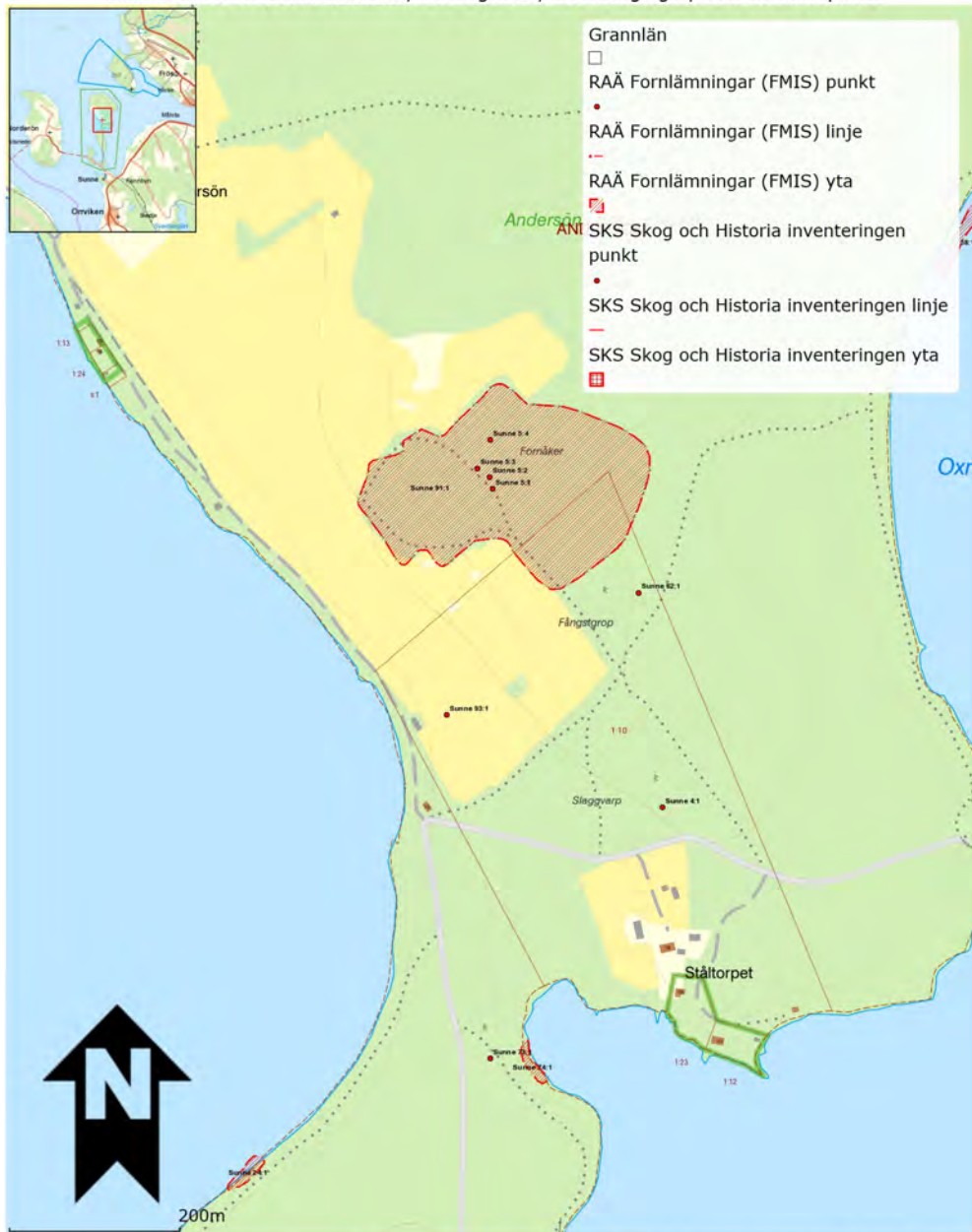

Pågående uppröjningsarbete på Raä Sunne 91:1 område med fossil åkermark.

Andersöns naturreservat

Raå Sunne 91:1 fossil åkermark, 5:1-5 gravar, 62:1 fångstgrop och 4:1 blästplats

© Länsstyrelsen, Lantmäteriet, NVDB, ESRI Inc, RAA, SGU, Sjöfartsverket, SMHI, SVO, SCB, SJV, FM, Bergsstaten, SLU

Skala 1:5738

Mjälleborgen Raä Frösö 81:1, Östersunds kommun

Rådgivning inför uttag av stormskadad skog vid Mjälleborgen Raä Frösö 81:1. Östersunds kommun. Fornborg, stensättningsliknande lämning och avrättningsplats.

Tid: 2014-04-09
 Plats: Frösön 3:1
 Deltagare: Håkan Bengtsson, Östersunds kommun
 Olle Hörfors, Länsstyrelsen
 Ansvarig: Olle Hörfors
 Avverkn nr: -
 Diarienummer: 431-3033-2014

Besiktning och rådgivning skedde efter ett inledande telefonssamtal den 8 april 2014 med Håkan Bengtsson, Östersunds kommun.

Håkan planerade att den 9 april 2014 påbörja uttaget av den stormfällda skogen på Mjälleborgen, Raä Frösö 81:1. Han påbörjar arbetet med en skotare och ett arbetslag. Man önskar dra ut timret till åkermarken väster om borgplatsån. Eftersom marken fortfarande är någorlunda frusen vill man starta direkt.

Inga träd har fallit på själva fornborgen som vårdas som gräsmark. Däremot i relativt stor omfattning nedanför själva borgplatån.

Jag informerade om att det i området där man avser att arbeta finns en registrerad fornlämning, Raä Frösö 121:1. Lämningen är klassad som fornlämningsliknande bildning och sannolikt består av odlings sten. Jag skickade en karta på var lämningen är belägen. Man ska också iaktta försiktighet när träden tas ut, så att lämningen inte skadas.

Då uttaget av den stormfällda skogen på Mjälleborgen var planerad att starta den 9 april 2014 gjordes ett fältbesök. Vid besiktningen anslöt Håkan Bengtsson på Östersunds kommun som ansvarar för arbetet. Arbetet hade blivit försenat eftersom arbetslaget fortfarande var upptaget med arbete på Östberget men planeras nu sättas igång nästa vecka 2014-04-14 eller 15.

Vi kunde vid tillfället gemensamt märka ut den stensättningsliknande lämningen, Raä Frösö 121:1 och diskutera uttagsvägar med mera. Vi kunde också konstatera att marken fortfarande är hård, trots att snösmältningen varit omfattande åtminstone ställvis.

En stor del av trädbeståndets granar är behäftade med rötsjuka, vilket lett till att de i stor utsträckning knäckts rätt av istället för att falla med rotvältor. Ett antal av dessa kommer att sparas eftersom deras existens motverkar barkborreangrepp.

Till vänster. Stormen hade rivit upp ett par rotvältor på själva borgplatån. Inga kulturlager syntes i vältorna där bara rent berg kunde iakttas. Till höger. Flest rotvältor fanns i backen upp mot borgen.

Till följd av rötangrepp hade en stor del av träden blåst rakt av.

Sörviken 2:3, Bräcke kommun

Rådgivning angående upparbetning och utförsel av stormfälld skog på fastigheten Sörviken 2:3 i Bräcke kommun. På fastigheten finns en registrerad fäbodlämning.

Tid: 2014-12-02
 Plats: Sörviken 2:3
 Deltagare: Andreas Engström, Norrskog
 Mattias Olofsson, Norrskog
 Terese Olofsson, Skogsstyrelsen
 Ansvarig: Terese Olofsson
 Avverkn nr: -
 Diarienummer: 431-8468-2014

Norrskog påträffade vid planering av upparbetning av stormfällt virke några röjningsrösen i det aktuella området. Vid en genomgång av historiska kartor visade sig att området har använts som fäbodvall under början av 1800-talet. (Se bifogad historisk karta från storskiftet 1818 nr 22), där dagens skogsbilväg, höjdkurvor och skiftesgränser ligger ovanpå.

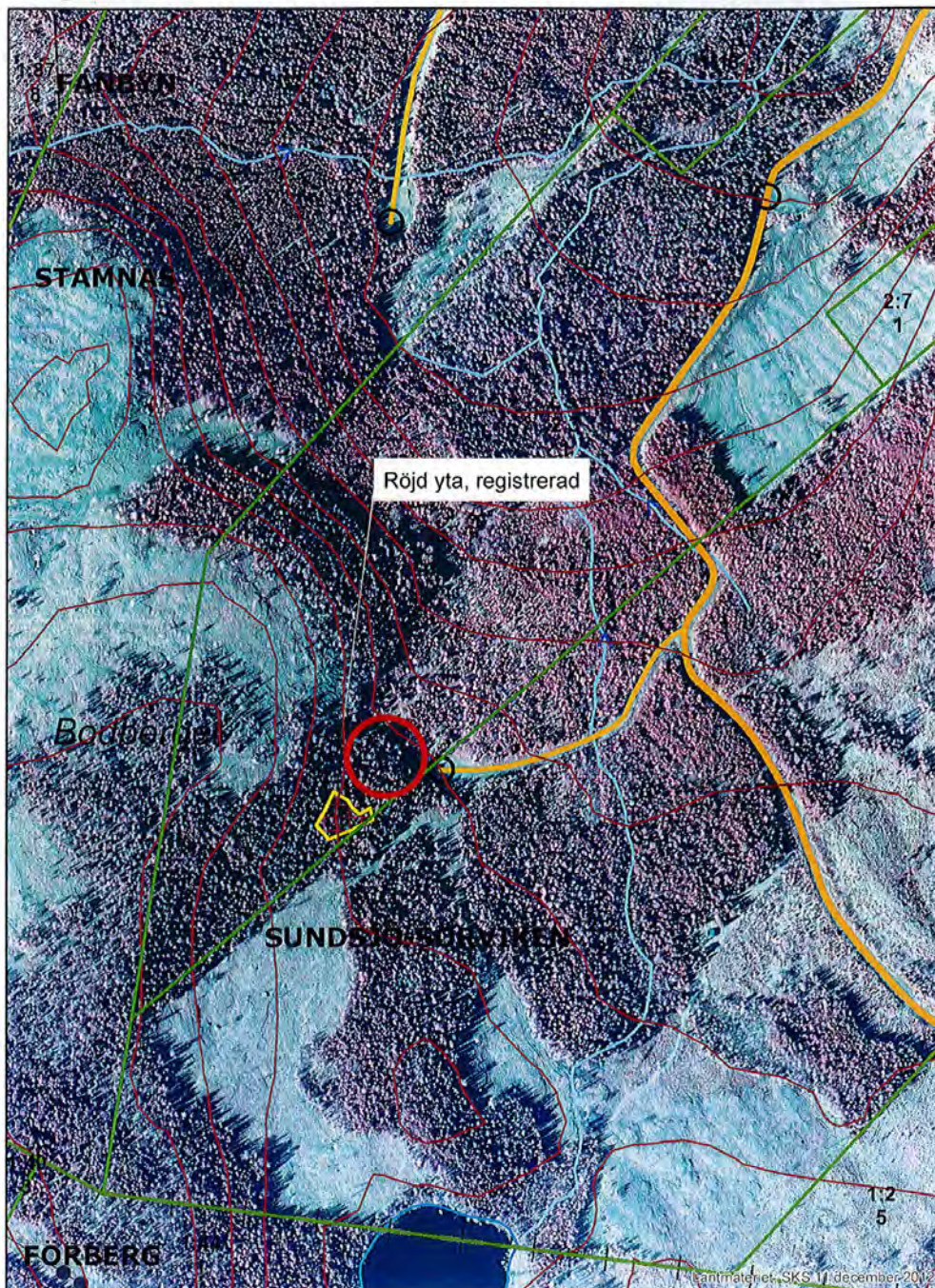
Vid fältrådgivning lokaliserades en mindre röjd yta som troligen tillhört vallen. Den ligger i ett område med äldre gran där även äldre stubbar observerades. Det är därför sannolikt att lämningen är ålderdomlig. Fäbodvallen registrerades i Skogsstyrelsens Skog och Historiaregister (se gul yta). Den kommer inte att omfattas av några skogliga åtgärder och bandades därför ej. Några husgrunder påträffades ej. Det är osäkert om ytterligare lämningar finns under vindfällena (se röd ring på kartan). Vid fältrådgivning kunde inga lämningar lokaliseras där, men framkomligheten var begränsad. Vindfällena ligger sannolikt inom området för fäbodvallen (se grönt område märkt nr 22 på kartan).

Resten av vallen ligger troligen NNO om den registrerade lämningen och utgörs idag av ett hygge, respektive ett område med ungskog. Dessutom ska enligt Storskifteskartan en äldre del av vallen ha legat där en skogsbilväg idag löper fram, på fastigheten Sundsjö-Sörviken 2:2.

Följande hänsyn bör tas:

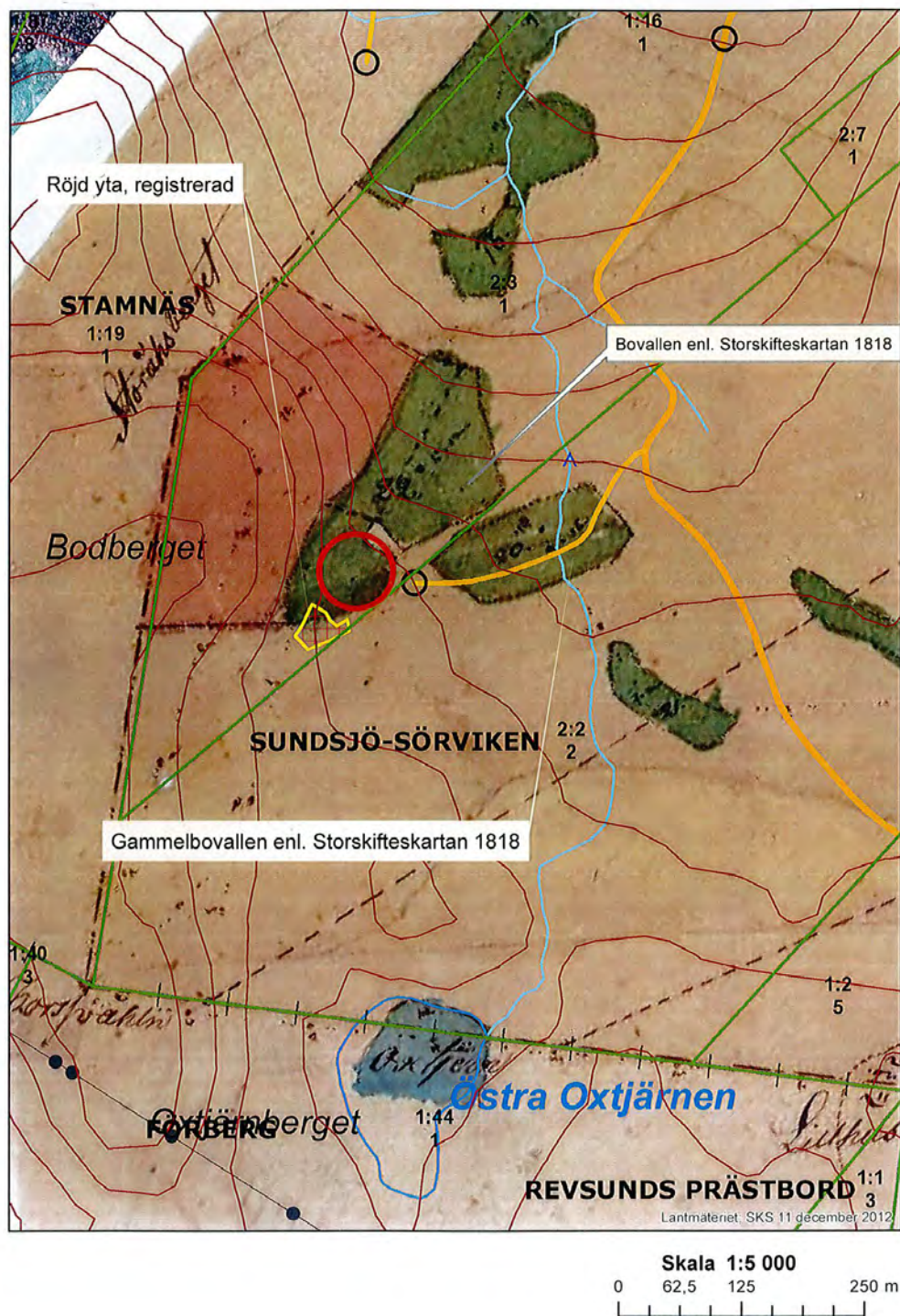
Upparbetning av vindfällena bör göras med försiktighet. Möjligen kan fler lämningar av fäbodvallen finnas under det stormfällda virket.

Sundsjö-Sörviken 2:3, vindfällin inom röd ring

Skala 1:5 000
0 62,5 125 250 m

Sundsjö-Sörviken 2:3, vindfällen inom röd ring

Upprättad registrering i Skog och Historiaregistret:

Objektsnummer 1073989
Lämningstyp: 39 – Fäbod
Lämningsnamn: -
Inventeringsdatum: 2014-12-02
Registerstatus: 2 - Kontrollerad

Beskrivning

Inom angivet område är en röjd yta, cirka 50–20–45 meter (NO-SV). I områdets ytterkanter är minst fem röjningsrösen, 0,5–1,5 meter i diameter och 0,2–0,6 meter höga av 0,1–0,5 meter stora stenar.

Flera av röjningsrösen är upplagda på befintliga stenblock. Enligt storskifteskartan från år 1818 låg här en fäbodvall. Den är enligt laga skiftet 1876 gammal och sannolikt övergiven. Inga bebyggelse lämningar påträffades.

Länsstyrelsen Jämtlands län

Postadress: 831 86 Östersund
Besöksadress: Residensgränd 7
Telefon: 010-225 30 00
jamtland@lansstyrelsen.se
www.lansstyrelsen.se/jamtland